

רוקדים

מגזין לריקודי עם ומחול

NIRKODA

עמותת ארגון המדריכים והיוצרים לריקודי עם

גליון מס' 109 | יוני 2022

לקבלת עתון לחצו **VIP**

פסטיבל מחול כרמיאל

הגעת פסטיבל כרמיאל

3. מופעי ענק באמפיתאטרון | מופעי מחול מקצועיים בהיכל התרבות כרמיאל | 72 שעות של הרקדות ללא הפסקה | מתחם נשים | תחרות המחול העכשווי | "שהשמש תעבור עלי" מחווה ליורם טהרלב | "5 רקדנים" עם המאסטר גיל שוחט ודניאלה לוגסי | "ילדי כל העולם" - להקות "האפרוחים" | תחרות המחול המזרחי של ישראל | "המגמה" - יוצרים צעירים | גאלה GDO תחרות בינלאומית - וירטועוז | תחרות היצירה בריקודי עם | הרקדה מיוחדת "ברוח תימנית" והרקדות מיוחדות נוספות | מתחם בירה | יריד דוכנים | מתחמי מזון ועוד...

7-6-5
ביוני

20
22

להזמנות: www.htk.co.il | טלפון: 04-9881111 | וואטסאפ: 04-9586544

כרמיאל. מרכז החיים בגליל

מורה לריקוד, לתנועה, מחול

יש לנו בשבילך ביטוח לאחריות מקצועית

הביטוח שלנו נותן לך:

ביטוח תבות
מעבידים

ביטוח
לרכוש

ביטוח אחריות
מקצועית

ביטוח צד
שלישי

ביטוח הגנה
משפטית

ביטוח ופיננסים

טלפון: 04-6388052 | www.rap-bit.co.il
רחוב המייסדים 22, בנימינה

אנחנו מבטחים את העוסקים בתחום הריקוד המחול והתנועה כבר יותר מ-30 שנה
לפרטים ולהצטרפות לתוכנית הביטוח המיוחדת שלנו פנו:

דביר רפ - 050-9789719, dvirr@rap-bit.co.il

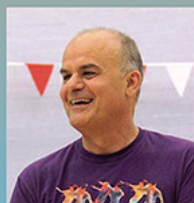
מזלום את הרפ בביטוח ובפיננסים (מאז 1978)

UNIVERSITY
OF SURREY
GUILDFORD, UK

Mechol EUROPA

7-11 AUGUST
2022

WITH GUEST TEACHERS

SHMULIK
GOVARI

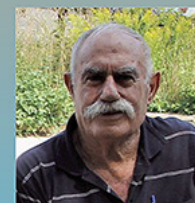
RAFI
ZIV

ILAI
SZPIEZAK

DADO
KRAUS

MOSHE
TELEM

BOOK idi.org.uk ENQUIRE info@idi.org.uk

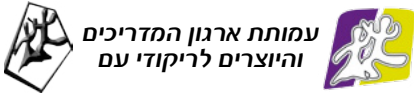
Israeli
Dance
Institute

REGISTERED CHARITY
NUMBER 279801

רוקדים

מגזין לריקודי עם ומחול

NIRKODA

גליון מס' 109 | יוני 2022

לקבלת המגזינים לתיבת האימיל שלך, אנא הצטרף כ-VIP

- מו"ל "רוקדים נרקודה", בשיתוף המכון לריקודי-עם (IDI), ארה"ב, נשיא: **בוב לוין**, יו"ר: **טד קומט**
- עורכים: **ירון מישר**, **רות גודמן**, **דני עוזיאל**
- חברי מערכת: **שני קרני אדוקולסי**, **הוני גולדפיין**, **בני לוי**, **יהודית פיקסלר**, **רות שנברג**, **ציפי שרגאי**
- עריכה גרפית: **אנה קדרי**
- המערכת: **רוקדים**, דרך **משה דיין 96/35**, **תל אביב 67320**, **טל: 052-5620447**, **פקס: 03-5614651**, **דוא"ל: rokdim@rokdim.co.il**, **אתר אינטרנט: rokdim.co.il**

למנוי לחץ כאן

ירון מישר

רות גודמן

דני עוזיאל

קוראים יקרים,

שוב אתכם - מגזין "רוקדים-נרקודה" 109. למי מכם ששכח, כל הגיליונות האחרונים, וגם חלק נכבד מגיליונות משנים רבות לאחור, נמצאים אצלנו באתר ההיסטוריה - "רוקדים-נרקודה".

אז-טו-טו שני פסטיבלי המחול יוצאים לדרך. צאו לרקוד ולהנות עד כלות. שלל מופעים והרקדות מכל הסוגים: **פסטיבל מחול כרמיאל** - שלישי-שישי 8-7; **פסטיבל אשדודאנס** - שני-שישי; 11.7-15.7

אתר "רוקדים" שייך לכל קהילת ריקודי העם בעולם, כך אני מרגיש. השאיפה שלי שזו תהיה הספרייה המרכזית - המלאה (ישן וחדש), ושהכל יהיה מתועד כאן באיכות ובנגישות הטובות ביותר. חשוב לי מאוד שלפני כל צילום יוצגו כל הקרדיטים (ריקודאי, מלחין, משורר, שם השיר המקורי והמדריך בצילום).

הכי חשוב שתהיה הדרכה מקצועית וברורה שאפשר יהיה ללמוד את הריקודים כראוי. אני חושב ש"דיקלום הריקוד" הינו הדרך הנכונה להדרכת ריקודים.

לצער, בשנים האחרונות נוכחתי לדעת שאין סיכוי שאצליח להדביק את הקצב ולצלם את כל הריקודים החדשים, ולכן אני עובר לשיתופי פעולה, עם מחנות הריקוד בחו"ל ובארץ, מקבל מהם את הצילומים ומעלה עם הקרדיטים הנחוצים, לספרייה של "רוקדים". בתקווה לשיתוף פעולה עם כולם.

בגליון הפעם:

דוד בן אשר בראיון מקיף עם המפיקים של **פסטיבל כרמיאל ה-34**, המספרים על מה שיהיה לנו בפסטיבל הקרוב ובעיקר על החידושים המתוכננים. בתקווה שהכל יתנהל כמתוכנן ושניהנה כמו בשנים שלפני הקורונה.

לפני מספר שבועות, נפרדנו מחבר יקר שפעל רבות למען ריקודי העם הישראליים. **משה אסקיו** נפטר בגיל 90 כשמאחוריו מורשת מפוארת. שתיים מחברותיו הטובות בניו יורק, **אילין וינסטוק וקרן קפלן** העלו זכרונות אישיים משנים רבות ביחד. בעמוד נפרד ריכזנו את **המפגשים האחרונים** בבית האבות "עטרת רימונים" בהם שימחנו את משה בריקודים אותם כל כך אהב.

זכויות יוצרים בריקודי עם, זהו נושא טעון ומורכב. **ירון מישר**, **בדעה אישית** בהחלט (שאינה משקפת את דעת מערכת העיתון), מסביר מדוע יש לעשות את הצעד הראשון בכיוון הזה.

דוד בן אשר שוחח עם **יגאל טריקי** על זכייתו ב"**אוסקר העולמי לפולקלור**", אירוע מפתיע שהתקיים לאחרונה באיטליה. טוב לדעת שקיים ארגון כזה ושיש לנו נציגות של כבוד שם.

לפני שנה נפרדנו ממדריכה ותיקה שפעלה רבות בארה"ב ובישראל והיתה שותפה שנים רבות להבאת רוקדים לקורס המדריכים מחו"ל. **לוינה בורגהרדט** נזכרת בחברתה האוהבה, **רותי סלאן**.

"**מילים שבלב**" הוא ספר שירים של **ליאורה נישלי** המשלבת הדרכת ריקודי עם וכתבת שירה. זהו ספר ביכורים. **דוד בן אשר** שוחח איתה על הספר.

במדור "**ריקוד החודש**" מספר לנו **מיכאל ברזלי** המוכשר, על הריקוד-להיט שלו "ציפור זהב" הנלמד בימים אלה בכל העולם. בהצלחה מיכאל!

במדור "**חוויות בעין המצלמה**", אנו מביאים צילומים מהאירוע השנתי שאשון שנערך ב"עיינות" לזכרו של **יונתן כרמון**, במלאות שנתיים למותו. אנו תקווה שאירוע זה יתמיד בכל שנה ויביא אליו ציבור גדול של מוקירי זכרו.

קריאה מהנה

ירון מישר, רות גודמן ודני עוזיאל - עורכים.

3 מופעי ענק באמפיאטרונו | מופעי מחול מקצועיים בהיכל התרבות כרמיאל | 72 שעות של הרקדות ללא הפסקה | מתחם נשים | תחרות המחול הנכסווי | "שרהשמש תעבר עלי" מחווה לירוס טהרליב | 5 רוקדים עם המאטרוניל שוחט וזניאלה לונסי | ילדי כל העולם - לקנות "זאפירוסי" | תחרות המחול המרחיב של ישראל | "המנחה" - יוצרים צעירים | נאלה GDO תחרות בינלאומית - וירטועו | תחרות היצירה בריקודי עם | הרקדה מיוחדת "ברוח תימנית" והרקדות מיוחדות נספות | מתחם בירה | ירד רוכנים | מתחמי מוזן ועוד...

20 7-6-5 ביולי 22

להזמנת: www.htk.co.il | טלפון: 04-9881111 | וואטסאפ: 04-9586544

כרמיאל. מרכז החיים בגליל

דוד בן אשר

פסטיבל כרמיאל - וותיק, טוב ומתחדש

על החידושים הצפויים לנו השנה בפסטיבל

ההרקדה המרכזית בפסטיבל

פסטיבל כרמיאל ה-35 כבר בפתח. זה יקרה ב-7-5 ביולי 2022. ההכנות, הרעיונות, החדשנות, הלוגיסטיקה העצומה, הכוריאוגרפיות, כבר מתמרקים לקראת האירוע התרבותי הענק הזה.

ביקשנו לראיון את העושים/ות במלאכה, את המובילות והמובילים: **לילך וקסמן רנה** - מנכ"לית הפסטיבל, **אפרת יצחקי מלמד** - המפיקה הראשית, **גדי ביטון** - המנהל האמנותי, **דגנית רום** - מנהלת אמנותית לתחום מחול ישראלי לבמה, **ירון כרמל** - מנהל אמנותי להרקדות.

ובכן, לילך ואפרת, שינויים פרסונליים לא קטנים התרחשו בתקופה האחרונה. ראש העיר התחלף, המנכ"ל סלומון, המנהל האמנותי שלמה ממון ועוד בעלי תפקידים, איך משפיעים חילופי הדורות?

לילך: זה לא מהלך דרמטי. חילופי הגברי הם שינויים טבעיים בדינמיקה והתפתחות של פסטיבל, אנו רואים בזה מנוף לצמיחה והתחדשות. ראש העיר מר **משה קונינסקי** רואה חשיבות רבה בהמשכותו של הפסטיבל בכרמיאל מתוך הכרה במרכזיותו ותרומתו לתרבות הישראלית, אנו זוכים לתמיכה עצומה בדרכנו. הפורשים תמיד יהיו חלק מאתנו, אנשים יקרים, מקור להשראה.

מה שמשנתנה ומתפתח אלו תפיסות אומונותיות חדשות, פנייה קהלים נוספים, יוצרים ורקדנים חדשים ונקודות האיזון. עמוד השדרה, ה-DNA של הפסטיבל חזק והמסגרת יציבה ונמשכת.

גם השנה יהיו 3 מופעי אמפיתאטרון גדולים, האולמות יאכלסו את המופעים הרבים. הפסטיבל ימשיך להיות הבמה למופעי מחול מקצועי מהארץ והעולם. יתקיימו תחרויות ותיקות לצד חדשות ישולבו

לילך וקסמן רנה

הנה חרף התנאים המיוחדים המגבילים, ב-2021 הקהל נהר אלינו בהמוניו. אפילו הופתענו, מעבר לציפיות. חובבי המחול בישראל מצפים ומציפים אותנו מדי שנה. המוטיבציה לא מתקאה.

חידושים דיגיטליים, הישן והחדש יקבלו את הביטוי הראוי.

איזה חידושים, למשל?

להקות מחול נוספות מרחבי הארץ יקבלו חשיפה, כוריאוגרפים שותפים פעילים בהפקות חדשות. לראשונה תתקיים תחרות מחול מזרחי. נתחדש בפרויקט "נולד ליצור" - יוצרים צעירים גילאי 17-18 ייצרו כוריאוגרפיות שיועלו בפסטיבל. אלה בעלי כישורים מיוחדים שיקבלו ליווי מקצועי בתהליך היצירה שלהם. אנו גאים על כך ורואים בזה עתודה לאומית.

נקיים מפגש אמנותי ייחודי בין

המאסטרו **גיל שוחט**, הזמרת **דניאלה לוגסי** ורקדנים, הפקת מקור מעניינת מאוד. מופע להקות הוותיקים יוקדש הפעם כמחווה למשורר **יורם טהרלב**. מופע הילדים יוקדש לילדים מסביב לעולם. בכל המופעים ישולבו אומני זמר עברי מהמובילים בארץ. בקרוב נפרסם את התוכנית המלאה ושמות האומנים. יש למה לצפות!

אפרת, ספרי על התחרויות

תחרות הכוריאוגרפיות לבמה תקבל השנה שדרוג והיא תתקיים כמופע האמצע (יום ד') באמפיתאטרון. כל הכוריאוגרפיות יתבססו על שירי **עידן רייכל**. התחרות תקבל ממד בינלאומי, כאשר צוות השופטים הישראלי יתוגבר בשופטים מארצות שונות בהן מקובלים ריקודי עם ישראלים. פלאי הטכנולוגיה יכבדו גם אצלנו וכמו בתחרויות בין לאומיות אחרות, יהיו צוותי שופטים שישלחו און לין את הצבעותיהם למרכז הבקרה שלנו. השופטים יהיו מרקידים ויוצרים בכירים בארצותיהם. השנה ישתתפו בפסטיבל 2 להקות מחו"ל. כן, יהיו חידושים וגישות אחרות, כפי שמוסבר ע"י אנשי המקצוע בהמשך הכתבה.

לילך מלווה את הפסטיבל כבר כ-20 שנה במגוון תפקידים. מהפקת אירועים ופרויקטים מיוחדים ועד לניהול הפסטיבל זו השנה ה-4. תושבת כרמיאל. בגיל 5 עלתה מאוקראינה, היישר לעיר כרמיאל שם גדלה רקדה והתפתחה. בילדותה רקדה במחנות מת"אן, שרתה כשחקנית בתיאטרון צה"ל. בוגרת בית צבי. ואף למדה בימוי וחינוך בסמינר הקיבוצים. בין תוכניותיה - לחדש את סמינר מדריכי ריקודי עם מחו"ל, ולהקים מחנה אמנות הוליסטי עם דגש על תחום הריקוד לבני הנוער המוכשרים מכל הארץ. לילך היא ראשת מינהלת התרבות העירונית, מנכ"לית היכל התרבות ואחראית על תחום קשרי החוץ ברשות.

אפרת, תושבת כפר תבור, אם ל-2. שותפה בפסטיבל כבר מעל לעשור, עיסוקה העיקרי בתחום הארגון, לרבות להקות חו"ל. היא המפיקה הראשית של הפסטיבל ואשת מקצוע מצוינת (מקבלת במהלך הריאיון שלל מחמאות מחברתה לילך). הקימה בעבר ביי"ס למשחק בטבריה.

ומה דעתכן, לילך ואפרת, על הפסטיבלים בכלל, הקורונה, ההמשך?

כידוע, בשיא הקורונה בוטל הפסטיבל והתקיים באופן וירטואלי, זכה לצפיות רבות. בשנה שעברה נוצר חלון הזדמנויות, ועל אף התו הירוק ושאר המגבלות, הקהל נהר אלינו בהמוניו. התרגשנו והופתענו. זה היה מעבר לצפיות. חובבי המחול בישראל מצפים ומציפים אותנו מדי שנה. המוטיבציה לא מתקשה.

עינינו לא צרה ואיננו מבקרות קיום פסטיבלים נוספים בארץ אך ראוי שלכל פסטיבל יהיה הייחוד שלו. אנחנו נמשיך לתת את המיטב עם כל החידושים, ליצור שנה אחר שנה פסטיבל מעניין, מהנה, מרגש, ומיוחד. (בחיוך) זכינו למערכונים נהדרים ב"ארץ נהדרת", אנחנו פסטיבל משמעותי ומוביל בתרבות הישראלית. פסטיבל כרמיאל הוא מותג לאומי ובין לאומי ואנו נמשיך ליצור לשמר ולהעצים את הקיים.

זה לא מהלך
דרמטי. חילופי
הגברי הם
שינויים טבעיים
בדינמיקה
והתפתחות
של פסטיבל,
אנו רואים בזה
מנוף לצמיחה
והתחדשות.

שאלה אישית: הרי עם הצלחות לא מתווכחים, ואין עוררין על תרומתו העצומה של שלמה ממן לאיכות הפסטיבל במשך 20 שנה. בכל זאת גם הוא הוחלף. מדוע?

כפי שנאמר קודם זו דרך הטבע. מנהלים מתחלפים ארגונים משתנים ומתחדשים, מצאנו לנכון לעשות שינוי שיש בו ריענון מתן הזדמנות לאנשי מקצוע חדשים להביא את עולמם האומנותי ויכולות הבימוי של יוצרים חדשים. שלמה מוערך מאוד ואף זכה בפרס מפעל חיים על עשייתו המבורכת בפסטיבל ותרומתו האדירה לתחום המחול הישראלי לבמה ולריקודי העם. שלמה תמיד היה ויהיה חלק מאתנו.

ניהול אמנותי

גדי ביטון הוא המנהל האמנותי ה"כמעט חדש" של הפסטיבל, שופע רעיונות עם מבט חדשני, מבלי לפגוע במסורת ובאופי הפסטיבל. בראיון ל"רוקדים" מסביר גדי ומפרט כמה מהתובנות והחידושים הבאים עלינו בפסטיבל הקרוב וגם אלה שיבואו אחריו.

אני ממליץ לכל אלה שהפסיקו להגיע למופעים בפסטיבל, להגיע וליהנות מעשייה ברוכה, שונה ומותאמת לזמן של היוצרים במחול הישראלי על כל גווניו, בלי ועם הקשר שביניהם.

המופעים המרכזיים, מסביר גדי, יתבססו על תוכן עמוק, כעין "סיפור לצופים". לא רק רצף של ריקודים, יפים כשלעצמם, אלא תוכן וחיבור תכני ביניהם. הצופה הרגיל מתרשם בד"כ מתנועות הגוף, גובה הרגליים, התלבשות, אחידות התנועה, ושופט לעצמו את איכות הביצוע, במובן מסוים במבט חזותי שטחי. אני רואה בתמונה הריקודית משהו מעבר לתנועה בלבד, משהו שאקרא לו - לשחק בראש, לחשוב מה מביעה הכוריאוגרפיה, לנסות להבין משהו עם עומק (להביא סיפור לבמה). בדרך זו להכניס עניין, תובנה נוספת, עומק מחשבתי, הבנה הוליסטית, וזאת מעבר ליופי הביצועי של להקת הריקוד או הרקדן הסולן. הגישה הזאת השנה תשתלב בריקודי הלהקות על פי השירים של עידן רייכל (בעיקר באירועי האמפיתאטרון), ותשפיע גם על כלל המופעים באיצטדיון ואולם ברוך.

שותפי חו"ל

כבעבר, יש לנו קהלים מכל העולם וכולם לוקחים משהו מהפולקלור שלנו וגם של האחרים, עם דגש על המסורת היהודית. שותפינו בעולם יהיו חלק אינטגרלי מהפסטיבל באופן דינמי הרבה באמצעות הרשתות הדיגיטליות. נאפשר להם לראות בזמן אמת את מרבית המופעים ולהיות שותפים פעילים גם בהצבעות ובהשפעה ישירה בתחרויות השונות.

מאזנים וטכנולוגיה

האירועים הם "אריזות" מתאימות לכל אירוע באמצעים הטכנולוגיים המתאימים לדור הצעיר, למציאות העכשווית. מצגות אקטואליות, מודרניות, הנחייה עם טיזרים ע"מ להגיע לכולם, כאמור, גם דרך הרשתות

החברתיות. יהיו בהרקדות גם מופעים קצרים שיתנו אפשרויות ביטוי לפרטואר ולנושאים שיועלו באולמות השונים.

גדי, בוא נדבר על העתיד, על הדור הצעיר, שנראה כיום די מנותק מהעניין הזה, ריקודי העם. מה דעתך ועשייתך בעניין?

אכן, העולם משתנה. מעטים מאד לומדים מוסיקה, לא רוצים ללמוד. הטלפון הוא הקובע. המוסיקה של פעם לא מתאימה לדור הצעיר,

גדי ביטון

לא מדברת אליהם, שנות ה-2000 התחלפו. בני ה-20 לא מתחברים ל**דקלון** ואפילו לא לשלמה ארצי. היפ הופ וראפ הולך אצלם.

מה שנעשה, כחלק מהתחרות ריקודי עם, אשר לראשונה תקבל נושא "השירים שנשאר מאחור" ויחברו ריקודים לשירים עד שנת 2000, בנוסף נאתגר מספר יוצרים מוכשרים לחבר ריקודי עם למוסיקה חדישה עם כוריאוגרפים מוכשרים מתחומים שונים, כאלה שצעירים ישמחו לשמוע ולראות.

נחבר ריקודי עם למוסיקה הזאת. ריקוד עם פשוט לטוויסט. נהפוך ריקודי נשף לריקודי עם. **סטטיק ובן אל** ושכמותם ישמשו בסיס מוסיקלי לריקודי עם. נשמע קצת הזוי אבל אפשרי. מהפכה, חיבור ריקודי עם למוסיקה עכשווית, בשורה חדשה. זה לא מונע מהוותיקים להמשיך ולרקוד לצלילי השירים הישנים האהובים עליהם, כל דור והתרבות שלו.

הרעיון שלך גדי, "יוצר נולד" "המגמה - נולד ליצור". מה זה?

זה בתחום הכוריאוגרפיה לבמה. התרגלנו כבר לשמות הוותיקים שלנו שמעלים בכל פסטיבל כוריאוגרפיות נהדרות. אבל עם כל הכבוד להם, האם קם לנו דור חדש של כוריאוגרפים בארץ? האם יש המשכיות לאמנות הזאת? אולי בעתיד הקרוב נעמוד בפני שוקת שבורה? צריך לחשוב על כך ולהכין דור חדש שיביא את הבשורה. חשבתי על דרך חדשה לקידום העיסוק הזה. כמו שיש "רוקדים עם כוכבים" נעשה "יוצרים עם כוכבים". בכל להקה מתגלה רקדן/רקדנית בעלי כישורים בולטים. נצמיד להם מנטור, כוריאוגרף וותיק ומנוסה בעל שם, שינחה אותו ליצור מחול חדש. ואכן הלהקה של הרוקד הזה תופיע בריקוד פרי יצירתו של הכוריאוגרף צעיר. ניצוץ של יצירה רעננה ומתחדשת. בפסטיבל הפעם יוצגו ריקודי במה בכוריאוגרפיות של 12 יוצרים צעירים. תנופה עצומה להמשך הדור.

גדי, "יורודאנס"?

גם זה בראש שלי. כבר השנה ישותפו מוקדי הרקדות מן העולם בשיפוט בתחרות הכוריאוגרפיות. כמו באירוויזיון, יישבו חברינו, מריקודי העם שלנו, בארץ שלהם, יצפו בתחרות וישלחו את הניקוד שלהם, און ליון, למערכת השיפוט אצלנו. זה יחבר אותם לפסטיבל באופן אינטגרלי, ייצור עניין ויתן ממד בינלאומי לאירוע בכרמיאל. יש לנו קולגות בהרבה ארצות שימצאו עניין רב בשותפות כזאת.

בהמשך, ייתכן כבר בשנה הבאה, ישתתפו בתחרות הכוריאוגרפיות בפסטיבל, 12 להקות-נציגות מ-12 ארצות שונות. מוקדי השיפוט יהיו בכל הארצות המשתתפות וייתן ניקוד כמו באירוויזיון. נקרא לזה "יורודאנס", אירוע בינלאומי עצום.

אבל יהיה שוני אחד חשוב, לעומת האירוויזיון, התחרות הזאת תתקיים כל שנה בכרמיאל, גם אם הלהקה הזוכה תהיה ממדינה אחרת. אחרי הכל ריקודי עם ישראליים הם נכס לאומי ייחודי שלנו.

מוקדי השיפוט יהיו בכל הארצות המשתתפות וייתן ניקוד כמו באירוויזיון. נקרא לזה "יורודאנס", אירוע בינלאומי עצום.

רוח חדשה בהרקדות העממיות

ירון כרמל (48), מעורב בפסטיבל מיומו הראשון ב-1988, כרקדן בהורה פרדס חנה של **דדו קראוס**. מאז היה שותף להפקות רבות אחרות כמו קמפ בתנועה, פסטיבל חלב ודבש בנהלל, כנס מצדה ועוד... ירון מרקיד בחוגים כמו מרכז מיר"ב חוף הכרמל, העוגן, מרכז ימי קיסריה, "נבון" קרית מוצקין, זכרון יעקב. אולי החסרנו משהו.

ירון כרמל

ירון מספר על כמה חידושים בתחום ההרקדות העממיות

השנה נשלב בהרקדות היום העממיות גם להקות מחול של מופעי במה. להקת מחול בסגנון מסוים (למשל תימני, רומני) יופיעו במשך כ-4 דקות בתוך ההרקדה העממית. הרקדות יום מתקיימות מ-10 בבוקר עד הערב במתנ"ס, באולם הספורט "הורוביץ" ומגרש הטניס המסוכך. המופע הקצר הזה יביא צבע ואיכות לרוקדים הרבים. מעין טוויסט אמנותי, סינרגיה של מקצועיות ועממיות. 15 להקות ישתתפו במיזם המיוחד הזה ויפקדו את מתחמי הריקודים ברבות משעות היום. כאמור, פרויקט זה ייושם בהרקדות היום בלבד, והרקדות הלילה יימשכו כבעבר.

האם הרעיון של שילוב להקות של בני נוער, בהרקדות הוא לחשוף אותם לריקודי העם שלנו ואולי גם להדביקם באהבה זו?

כן, זה בבסיס הרעיון. אינני יודע עד כמה הצעירים הללו יימשכו למעגלי הרוקדים (המבוגרים בעיקר), אבל יש סיכוי בכל זאת קצת למשוך גם אותם לטרנד המקיף כיום עשרות אלפים במדינה. (ואולי אפילו יסכימו הנערים והנערות להצטרף לריקודי הזוגות העממיים לשעה קלה. ד.ב"א.). מכל מקום אני חושב שהשילוב הזה ייתן לרוקדים המבוגרים הזדמנות לשטוף את העיניים ולהינות ממקצועיות על הפרקט שלהם, וגם ייתן ללהקות עצמן עוד במה להופעה בנוסף להופעתן על הבמות השונות במסגרת הפסטיבל.

באשר להרקדות הלילה, מספר ירון על כ-15,000 רוקדים בימי הפסטיבל, כ-3,000 בהרקדת מגרשי הטניס מדי לילה. הרקדות הלילה נמשכות שעות רבות, עד שחר.

שלחנו למרקדי ארצנו בקשות לרעיונות להרקדות בהובלתם. עד כה נענו לפנייתנו כ-150 מרקידים.

אני מפנה בקשה כזאת למרקידים על פי קריטריון של מקצועיות ופופולריות, כאשר כל מרקיד מקבל חצי שעה, ויש גם שעת הרקדה שלמה לזוג מרקידים. אשתקד הרקידו בפסטיבל 124 מרקידים. הפעם הקשר עם המרקידים הוא ישירות על ידינו ולא דרך ארגון המרקידים. השנה נשלב גם כ-10 מרקידים מחו"ל, מהלך ציוני מקצועי עם השלכות חשובות לפעילותנו בארצות השונות.

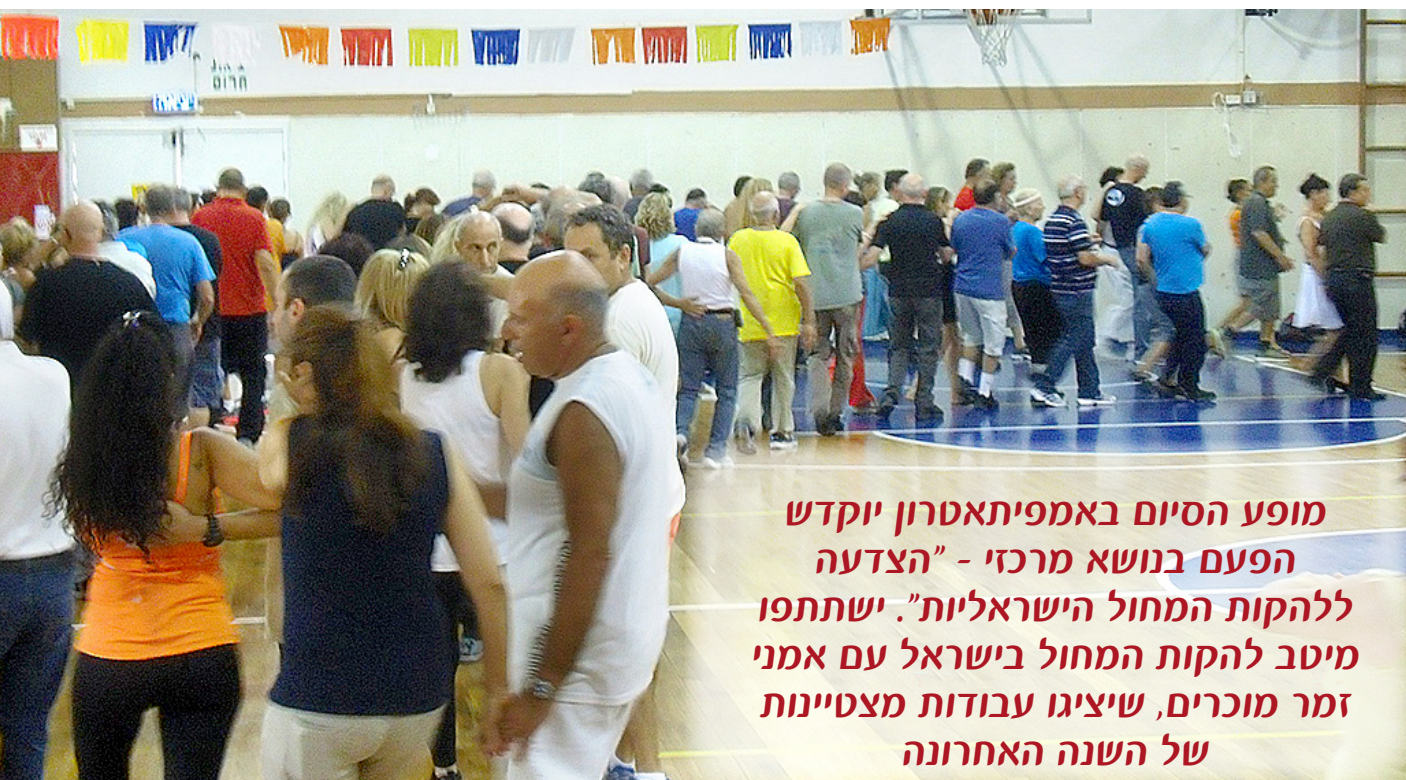
ירון הרי לא פועל לבדו בתחום העצום הזה והוא מדגיש את סיועם של העוסקים בארגון המורכב: **אורלי סיון, מושיק סרדינס, אלמוג בן עמי, דרור דויד, לורן אמירי.**

מופע האמצע "רוקדים ריכל", יוקדש לתחרות הכוריאוגרפיות, דבר שרוב השנים התקיים באצטדיון או בפארק אופירה, ומקבל עכשיו שדרוג למופע אמפיתאטרון.

התחדשות במופעי הבמה

גם השנה יהוו מופעי הבמה בפסטיבל מוקד משיכה לעשרות אלפי חובבי המחול מישראל ומהעולם, מספרת לנו המנהלת האמנותית למופעי במה, **דגנית רום**. בהתלהבות ניכרת פורשת דגנית יריעה עצומה של תצוגות מחול מכל סוג וסגנון, שלושה ימים של חגיגת תנועה, צבע ומוזיקה, ורעיונות חדשניים לא מעטים.

דגנית רום, נשואה פלוס 2, גרה ביובלים, ליד כרמיאל. כוריאוגרפית ובימאית וותיקה ומוכרת, שותפה לפסטיבל עוד משנתו השלישית. היא מעידה על עצמה שהפסטיבל הזה הוא ממש הבית שלה, ברמה הביצועית וברמה הנפשית. זה 30 שנה שהיא פעילה במועצת משגב. היא המייסדת של להקות משגב

מופע הסיום באמפיתאטרון יוקדש הפעם בנושא מרכזי - "הצדעה ללהקות המחול הישראליות". ישתתפו מיטב להקות המחול בישראל עם אמני זמר מוכרים, שיציגו עבודות מצטיינות של השנה האחרונה

המונות כיום 300 רקדנים ורקדניות במגוון להקות ייצוגיות שכמובן שותפות אקטיביות קבועות בפסטיבל כרמיאל עצמו. לדבריה ה"מוטו" שלה בלהקות הינו חינוך ואהבה. זה כבר 4 שנים שהיא מביימת במופעי האמפיתאטרון הגדולים.

דגנית, למה עלינו לצפות השנה בפסטיבל העומד בפתח?

גם השנה, כבעבר יתקיימו 3 אירועי האמפיתאטרון כאירועים מרכזיים, לצד המון אירועי במות, כפי שאפרט בהמשך. מופעי האמפיתאטרון ייסובו סביב סיפור כלשהו, בעל תוכן ייחודי, כשהלהקות מציגות כוריאוגרפיות תואמות את תוכן הרעיון. זוהי גישה חדשה מבית היוצר הרעיוני של המנהל האמנותי גדי ביטון.

מופע הפתיחה ייסוב הפעם על נשים בתנ"ך. המופע ייקרא "קול האימהות" - מסע תנועתי אל נשות המיקרא והוא מבוים ע"י גדי ביטון ואיציק כהן. גיבורות בתנ"ך גם בפרספקטיבה עכשווית ועד ימינו לצלילי שירים עכשוויים. נבחרו מיטב להקות המחול בישראל בשיתוף אמני זמר מוכרים שיציגו עבודות בכורה בנושא דמות נשית מהתנ"ך. כל דמות תספר את הסיפור התנכי שלה בהקשר לימינו אנו. יוצגו כוריאוגרפיות מעניינות בנושא הזה, ואנו מצפים לביצועים ורעיונות מרהיבים.

מופע האמצע "רוקדים רייכל", יוקדש לתחרות הכוריאוגרפיות, דבר שרוב השנים התקיים באצטדיון או בפארק אופירה, ומקבל עכשיו שדרוג למופע אמפיתאטרון. זה יהיה בפורמט אירוויזיוני. כאמור כל הריקודים חדשים ללחנים של **עידן רייכל** מכל הזמנים בנוכחותו על הבמה. רייכל יחתום את הערב במקבץ שירים בביצועו. ההרכב הזה מבטיח התעניינות מרבית של הציבור.

מופע הסיום באמפיתאטרון יוקדש הפעם בנושא מרכזי - "הצדעה ללהקות המחול הישראליות". ישתתפו מיטב להקות המחול בישראל עם אמני זמר מוכרים, שיציגו עבודות מצטיינות של השנה האחרונה. זוהי הצדעה לעולם המחול הישראלי הפולקלוריסטי בבימוי מיוחד צעיר וקולח. אלה יצירות המבטאות את המבט מאחורי הקלעים, איך נוצרת להקה, הדרך הפתלתלה עד הגיעה אל זרקורי הבמה. הילד בחזרה הראשונה שלו, אל התפתחותו כרקדן במה. ההתבגרות התנועתית והמקצועית ועוד ועוד. הכל עם קטעי קישור, המוזיקה התואמת, פרקי המעברים וכו'. אכן מגיע ללהקות העומדות על הבמה בתצוגה מושלמת, שהצופים יידעו ויבינו איזה דרך ארוכה וקשה עוברת הלהקות עד ההצגה המושלמת של שלוש הדקות על הבמה המרכזית. את מופע הנעילה הזה מביימים גדי ביטון ואנוכי.

ומלבד מופעי האמפיתאטרון, מה עוד לפנינו בפסטיבל?

דגנית רום

מופעי במה יתקיימו השנה גם באצטדיון, היכל התרבות, מרכז ברוך ואולם הספורט הורוביץ. זאת בנוסף למופעי הלהקות במסגרות הרקדות היום, כפי שנמסר ע"י מנהל ההרקדות ירון כרמל. תכנון כל המופעים נעשה ע"י גדי ביטון ועל ידי, ואנו מצפים ל-16 מופעים גדולים לרבות סגנונות שונים כמו ריקודי נשף, קלאסי, מודרני ועוד.

איזה להקות, כמה, למה לצפות במגוון העצום הזה?

ישתתפו כ-40 להקות ילדים, כ-25 להקות וותיקים, להקות נוער, (וגם מחו"ל, אך מעט עדיין בגלל הקורונה).

איך בכלל בוחרים את הלהקות להופעה בפסטיבל, מי בוחר, מהם הקריטריונים?

אחרי שהחלטנו על הנושאים ומסגרת הפסטיבל בכלל, יצרנו קשר זום עם מנהלי הלהקות וכוריאוגרפים בארץ, שם הסברנו את התכנים והנושאים של השנה. עלו לזום 80 איש העוסקים בתחום. המעוניינים הציגו לנו בהמשך את תוכניתם ואת הביצוע. הם שלחו מוסיקה וריקוד והנושא שלהם. יש ביניהם שהריקוד כבר מוכן ויש שיוצרים כוריאוגרפיה חדשה. אנו מאשרים או פוסלים ומאותו רגע יש להם 4 חודשים לעבודה על הריקוד שנבחר. המוטיבציה גבוהה מאד ומכאן גם האכזבה לנשאים בחוץ (מילא, בפעם הבאה). כבר כיום, בזמן שיחתנו, הלהקות בעיצומן של ההכנות והריקודים בליטוש אחרון. אני יכולה לציין שבארץ יש לנו כ-20 מנהלים אמנותיים ברמה הגבוהה ביותר והם למעשה מובילים בתחום ריקודי הבמה בישראל. כפי שציין גדי, כבר השנה אנו יוצרים תוכנית לקידום צעירים מוכשרים לעתודת הכוריאוגרפים והמנהלים האמנותיים של ישראל בעתיד.

בראיון לכתבה זו פורש ראש העיר, מר משה קונינסקי את האני מאמין שלו לגבי פסטיבל כרמיאל

נמשיך להיות בירת המחולות של ישראל וגם מעבר לה. אתחיל בזה שראש העיר הקודם וקודמו, עשו דברים נפלאים. כך גם המנכ"ל אהרון סלומון, ואנשי הצוות המקצועי שתרמו כל אחד מהם את היכולות שלו. ההמשכיות חייבת להתקיים וכך נעשה. אסור להפסיק את המנגינה הזאת, את המוזיקה הישראלית, המחול הישראלי. עם זאת הצוות המקצועי, מטבע הדברים, מכניס דברים חדשים ומעודכנים כל הזמן.

השנה נשלב
בהרקדות היום
העממיות גם
להקות מחול
של מופעי
במה. להקת
מחול בסגנון
מסוים (למשל
תימני, רומני)
יופיעו במשך
כ-4 דקות
בתוך ההרקדה
העממית.

יש מדיניות חדשה עם החדשנות שלה, הרי המציאות משתנה, הרוקדים השתנו. אפילו אשתי שרוקדת מעידה על חידושים בריקודים ושינויי גוון.

אכן, פסטיבל כרמיאל מושך מדי שנה אולי מאה או מאתיים אלף מבקרים ורוקדים, וזהו כעין המגדלור המקרין על היקף המחול העממי וסגנונו בישראל. האם יש מגמה להוסיף על המספר הזה, המכובד לכשעצמו?

ככל שהתנאים הפיזיים שלנו יאפשרו נשאף ליותר מבקרים בפסטיבל. אינני מסתייג ממספר מבקרים של 300 אלף ואף 400 אלף, בשלושת ימי הפסטיבל. אני רוצה לפתוח את האירוע התרבותי הזה לפני קהילות רבות ומגוונות.

גם מחו"ל? האם לתייג את הפסטיבל שלכם כפסטיבל בינלאומי?

כל השנים מגיעים אלינו רוקדים מחו"ל, להקות ובודדים. לפני הקורונה הגיעו להקות מ-17 מדינות. זוהי מגמה חיובית ורצויה מאד. השנה, בגלל הקורונה יגיעו בצמצום אבל בהמשך נשאף לשיתוף הרבה להקות ורוקדים אוהבי ריקודי העם הישראליים, ויש רבים כאלה בעולם. כבר אשתקד היו שידורים ושיפוט בארצות אחרות, נמשיך בזה, לתת נופך בינלאומי לפסטיבל.

איך אתה אישית בעניין?

כאמור אשתי רוקדת ומייצגת אותי נאמנה. כראש עיר אני, מן הסתם, די עסוק. באשר לסגנון, אני מתחבר יותר לביטלס וסטטיק ובן אל. השנה יהיו תכנים מסורתיים וגם חדשים. כל אחד יבחר מה שמתאים לו, מעגלים, זוגות, חדשים, ישנים, הכל. נהנה ממחול ומוזיקה, מחברותא, הווי חברתי ואהבת הריקוד.

אורחי כבוד בפסטיבל הזה, כמו בקודמיו? (יצחק נבון היה אורח קבוע כל שנה).

כל שנה מכבדת את הפסטיבל אישיות מרכזית במדינה. יכבדו אותנו השנה לפחות שני שרים, אולי גם נשיא המדינה.

מתבקשת השאלה באשר לטרנד ריקודי העם בישראל, בריקוד העממי בחוגי הריקודים. הגיל הממוצע של הרוקדים 50-70, מה יהיה על הדור הצעיר שזה לא ממש מעניין אותם?

אכן, החדשנות מחויבת. המציאות צריכה להתאים את עצמה לצעירים, ולא רק בריקודי עם, בתרבות הישראלית בכלל.

משפט סיכום, אדוני ראש העיר?

אני מזמין את כל הרוקדים באשר הם וחובבי המחול בכלל, לפסטיבל ה-35, אל בירת המחולות של ישראל - כרמיאל. ליהנות ממגוון מופעים, הרקדות והפתעות.

ראש העיר כרמיאל
משה קונינסקי

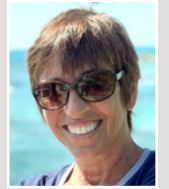

משה עם איילין

מנטור, השראה, עמית

משה אסקיו - חברי האהוב

אילין וינשטוק
תרגום: אירית אסקיו

שירון ביקש ממני לכתוב על משה, חשבתי שזה יהיה קל. יש כל כך הרבה מה לומר. יש כל כך הרבה סיפורים. הוא חי חיים ארוכים ומלאים, מלאי היסטוריה ורקע צבעוני. ואז התיישבתי להתחיל. זה קשה. כל כך קשה. איך אני לוקחת אישיות כל כך תוססת ומרכזת אותו לדף דו ממדי שטוח של מילים?

על משה כבר נכתב הרבה. הביוגרפיה שלו שרבים מאיתנו מכירים (דור שביעי של צברים) הכל רשום בגב התקליטים שלו משנות השבעים. תפקידו כמנהל הביתן הישראלי ביריד העולמי (האקספו EXPO) 1963-1964 ידוע. הופעתו בתוכנית **מייק דאגלס** (ראו בכתבתה של קארן) הופצה כקישור בכל הרשתות החברתיות. במקום לנסוע בשביל השחוק הזה, החלטתי לנקוט בגישה אחרת ולכתוב על הצד האישי של משה שהכרתי במהלך השנים.

כשהכרתי את משה לפני כ-36 שנים, הוא היה בשיא הקריירה שלו. ענק של ריקודי העם הישראליים ואייקון בסצנת ההרקדות הניו-יורקית. לאלו שרקדו ריקודי עם, הוא היה כוכב על. באותה תקופה הייתי רקדנית מתחילה ואפילו לא ידעתי את שמו, ועוד פחות מכך את התהילה שלו. אבל ממש אחרי שהציג את הריקוד דבקה רמות חוויתי לראשונה את ההשתאות וההתרגשות של הרקדנים שעוררה הדבקה הזו.

עד מהרה הפכנו לשותפים קבועים לריקוד והוא לימד אותי את היסודות של הריקוד - איך להניח נכון את הרגל על הרצפה, איך להרים את הברך, והכי חשוב, איך מבצעים "סיבוב לחץ" (פיבוט).

הישראלים מתוארים כ"צברים", קוצניים מבחוח ומתוקים מבפנים. משה היה ההתגלמות של צבר. משה היה קולני וחצוף, דרש מצוינות ולימד שיעורי-סגנון כדי להעלות את הרמה של כולם. זו הייתה האישיות הבימתית שלו. מחוץ לאור הזרקורים, הוא היה די ביישן. הפרסונה החיצונית שלו הייתה מנגנון הגנה להסתרת אופיו הרגיש והעדין. זו הסיבה שרוב האנשים כמעט ולא ראו אותו מחוץ לאור הזרקורים. הוא תמיד היה "על הבמה", תמיד הופיע, ותמיד במרכז תשומת הלב בכל חדר אליו נכנס. גם מחוץ לעולם הריקוד משה היה "בהופעה". בכל פעם שנכנסנו לבנק והפקיד אמר "איך אני יכול לעזור לך?", התשובה הבלתי מנמעת הייתה "אני רוצה כריך סלמי על לחם שיפון".

משה עם הבת שלי ליאת

**מחוץ לאור
הזרקורים, הוא
היה די ביישן.
הפרסונה
החיצונית שלו
הייתה מנגנון
הגנה להסתרת
אופיו הרגיש
והעדין.**

הייתי בין בני המזל המעטים שבילו עם "משה האחר", משה שהציבור בדרך כלל לא ראה או הכיר. כשמשה החליט לפתוח מחנה ריקודים ב-1990, התחלנו שיתוף פעולה אמיתי ורציני שלקח זמן ומאמץ. מכיוון שהיו לי ילדים קטנים בבית, והייתי צריכה להיות בבית כשסיימו את יום הלימודים, הבית שלי הפך ל"משרד" של העבודה שלנו. הבן שלי דני הגה את השם הורה כיף. בעלי בני עזר לנו בהשכרת מקום ועיבוד פרטים וחוקים עם קאמפ-מונרו.

משה בילה אינספור שעות בביתנו בתכנון מחנות, בהפקת הקלטות לתקליטורים של כיף והתלבט רבות על התוכן של עלוני המחנה. תפרנו באנרים במטבח. צבענו ביד חולצות טריקו והשתמשנו בסלון שלי כדי לייבש אותן. כולנו עבדנו יחד על כל המחנות, "הורה כיף", "כיף חורף" ו"סבבה", זרקנו רעיונות, פסלנו את חלקם, ניסינו תרחישים אפשריים, יצרנו לוחות זמנים דמיוניים - כל הדברים שיהפכו את המחנה לחוויה מדהימה למי שיסמוך עלינו לבילוי זמנו וחופשתו.

עם אשתו אן באריזונה, ארית בישראל ומיכל בשיקגו, הבית שלנו בניו יורק הפך לבית השני של משה, ולא לקח הרבה זמן עד שמשה הפך לחלק מהמשפחה שלנו. הוא אומץ על ידי ילדיי כחבר למשחק וכסבא של כבוד. הוא אסף את הילדים שלי מבית הספר, הסיע אותם למפגשים חברתיים, היה מלווה שלהם בנהיגה, ולמעשה כל אחד מילדיי עשה את מבחני הנהיגה שלו במכונית של משה. הוא מעולם לא החמיץ אירוע משפחתי.

הוא הכניס את ילדיי לחופה, לא לבקשתי, אלא לבקשתם. הוא הפך מסבא של כבוד, לאח של כבוד. דני נתן לו טלפון סלולרי עם כל שמות המשפחה ומספרי הטלפון כבר מתוכנתים, ותמיד נשארתי בטלפון של משה בתור אמא, ובפייסבוק למעשה רשום אותו בתור הבן שלי.

משה היה טבח נדיר. תמיד עזר בהכנות לשבת, ימי הולדת, "חגים", וכל אירוע אחר שעלה בדעתו. את מה שחסר לו בניקיון במטבח הוא השלים בטעם. השקשוקה שלו היא עדיין הסטנדרט שבו נמדדים כל האחרים - וכל האחרים לוקים בחסר.

**הוא מעולם לא
חיבר צעדים רק כדי
להתאימם לקצב. הוא לא קישר צעדי
רדיפה, חילוף או צעד תימני בסדר
אקראי וקרא להם ריקוד.**

משה מדריך

משה רוקד ב"הורה כיף"

עם המדריכים משמאל לימין: משה, איילין, מושיקו, נפתלי קדוש, סנדי סטייל, רפי זיו, מוריס פרץ

ריקוד החתונה

החומוס, הטחינה והפלאפל של משה היו אגדיים, אבל לא מהירים להכנה. שנה אחת הוא החליט להכין אותם מאפס לפני מחנה. במשך יומיים כיוור המטבח שלי היה מנוטרל כי הוא היה מלא עד למעלה בחומוס גולמי בהשריה.

הוא מתואר באופן אוניברסלי ככוריאוגרף מבריק. זה נכון ללא עוררין. הוא האמין שלתנועת הריקוד יש מטרה. זה היה צריך להתיישר בצורה מושלמת עם המוזיקה. לפעמים רקדנים היו מתלוננים על מורכבות הריקודים שלו ועל הקושי שהיה להם לזכור את הצעדים. אבל ברגע שהם "למדו", הם נדהמו עד כמה הכל משתלב ביחד. התנועה הפכה טבעית. לא היה צורך לשנן פעמים רבות. הכל ישב בדיוק על הקצב והרגיש בדיוק כמו שצריך.

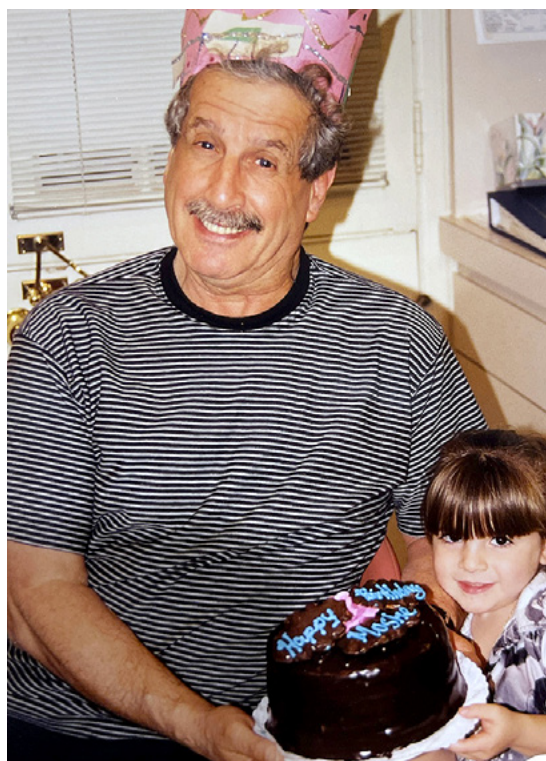
משה מדריך

הוא היסס לשחרר את ריקודיו לקהל הרוקדים, בידיעה שהביטוי האמנותי שלהם ישתנה. הוא ידע שהם יעברו במהרה מעיר לעיר מהרקדה להרקדה, ולפעמים ישתנו מדבקות להורות.

כל הריקודים של משה היו מבוססים על נושא מסוים. הוא יצר קומבינציות ושמר אותן למוזיקה או להשראה המתאימה. הוא מעולם לא חיבר צעדים רק כדי להתאימם לקצב. הוא לא קישר צעדי רדיפה, חילוף או צעד תימני בסדר אקראי וקרא להם ריקוד. תהליך היצירה שלו היה הרבה יותר אינטנסיבי ולקח זמן רב להפליא. לכן תמיד היה עלינו לצלם את הקומבינציות ולתעדן, כי אם לא נעשה בהם שימוש מידי, היה חשש שהוא ישכח את הגרסה הסופית אחרי כל השינויים והשילוב של חלקי הריקוד. הוא ערך את המוזיקה כדי שהכל יהיה מושלם. לעתים קרובות זכיתי להיות זאת שלימדה את הריקודים שלו.

הוא מתואר באופן אוניברסלי ככוריאוגרף מבריק. זה נכון ללא עוררין. הוא האמין שלתנועת הריקוד יש מטרה. זה היה צריך להתיישר בצורה מושלמת עם המוזיקה.

משה היה מוכשר להפליא. הוא היה יוצר סדרה של תנועות בכל פעם שהתחושה הכתה בו, בין אם זה ברחוב, בתחנת רכבת, במסעדה. ריקודים רבים נוצרו במטבח, בסלון ובמרתף שלי. הוא היה נדיב לאין שיעור. המתנה האולטימטיבית שלו הייתה, ריקוד על שמך. כאלו הוענקו לי, לילדי ולנכדיי. ליאת שלי, האהובה עליו במיוחד, כובדה ב-3 ריקודים.

ילדתי (פני מלאך), דבקה אלון, מכור על יונית, היו בין יותר מעשרות הריקודים שהתעוררו לחיים בבית הזה. זכור במיוחד הריקוד דבקה גיד, שקיבלה את שמו כאשר צילמנו בווידיאו את משה מתאמן על הצעדים ושמענו נקישה חזקה, שהייתה קול קריעת גיד האכילס שלו.

למדתי שרבים מהריקודים הטובים ביותר שלו נוצרו באופן מלא לפי פעימות תופים שדמיין במוחו, ושלאחר מכן הותאמו למוזיקה. לפעמים הוא חיכה כמה שנים לפני שמצא את המוזיקה שהוא אהב והרגיש שמתחברת לצעדיו. הוא היסס לשחרר את ריקודיו לקהל הרוקדים, בידיעה שהביטוי האמנותי שלהם ישתנה. הוא ידע שהם יעברו במהרה מעיר לעיר מהרקדה להרקדה, ולפעמים ישתנו מדבקות להורות, מצעדים קטנים ומדודים לדילוגים וקפיצות גדולות מדי, ואפילו ממקצבי 'סירטו' לציה-צ'ה, לפני שיחזרו לנוי יורק.

ערב אחד רקדנו אחת מהקלאסיקות של משה, "העיר באפור", ולידנו רקדה משהיא את הריקוד לא כפי שמשה חיבר אותו. היא פנתה אלינו בפתאומיות ואמרה, "אתם טועים בצעדים". משה שאל: "למה את רוקדת כך את הריקוד?" והיא ענתה, "למדתי את זה כך ישירות מהכוריאוגרף!" היא נחרדה כשמשה אמר לה שזה הריקוד שלו.

משה היה מנטור, השראה, קולגה, הפרטנר שלי לריקוד, אבל הכי חשוב הוא היה חבר שלי. זה לא צריך להפתיע אף אחד, כי כל מי שאי פעם פגש אותו, או דיבר איתו, החשיב אותו כחבר שלו. ואני יודעת שלמרות שאני תמיד אתגעגע אליו, היצירות המדהימות שלו יבטיחו שהוא לעולם לא יישכח.

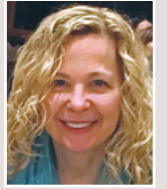

כל הריקודים של משה היו מבוססים על נושא מסוים. הוא יצר קומבינציות ושמר אותן למוזיקה או להשראה המתאימה. הוא מעולם לא חיבר צעדים רק כדי להתאימם לקצב.

כל הריקודים של משה היו מבוססים על נושא מסוים. הוא יצר קומבינציות ושמר אותן למוזיקה או להשראה המתאימה.

כוריאוגרף מבריק והרבה מעבר לכך משה אסקיו - אני זוכרת

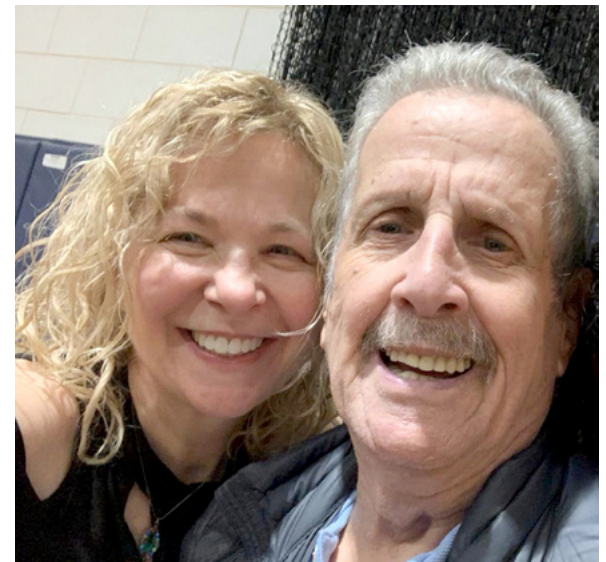

קרן קפלן
תרגום: אירית אסקיו

עוד שנים לפני שהכרתי את **משה אסקיו**, אהבתי אותו. היה משהו בריקודים שהוא חיבר - הדרך שבה הוא שמע (או חש) את המוזיקה, ואז חיבר צעדים שישבו על המוסיקה - שהיה שונה מכל אחד אחר. משה לקח ציאנסיים ויצר ריקודים לצלילי מוזיקה שאף אחד אחר לא העז להשתמש בה, עם צעדים מאתגרים וסינקופה שאף אחד אחר לא העז לדמיין. הריקודים של משה הדחימו אותי כרקדנית חדשה והם עדיין עושים זאת, עשורים רבים לאחר מכן.

משה בילה בעיר ניו יורק כמעט 60 מתוך 90 שנותיו. אבל גם כשחי בארה"ב, הריקוד הישראלי וישראל תמיד היו חלק בלתי נפרד מעבודתו ומחיי היומיום שלו. בשנים 1963-64 שימש כמנהל התרבות בביתן הישראלי ביריד העולמי (מה שידוע כאקספו) בניו יורק. לאחר מכן פתח סטודיו לריקוד במנהטן בברודוויי, הציע שיעורים בריקוד ישראלי וכן בימוי ויצירת כוריאוגרפיות עבור להקת המחול, "שדות". הם הופיעו למוזיקה חיה, כאשר משה מרבה לנגן על התוף בזמן ההופעות. משה ורקדני "שדות" הציגו לאמריקאים רבים את הריקוד הישראלי בתוכנית הטלוויזיה הפופולרית של **מייק דאגלס** ב-1971. [ניתן לצפות כאן](#).

כל כך הרבה מריקודיו של משה הפכו לריקודי ליבה רפרטואריים בהרקדות בארץ ובעולם. למרות שמשה יצר מספר ריקודי יפים בסגנון הורה/מעגל (בכרמים והעיר באפור) וריקודי זוגות קלאסיים (ליבבתיני, נערה ואילו ציפורים), לדעתי המאפיינים אותו ביותר הינם ריקודי ה"דבקה". דבקה רמות, דבקה גיד, תגידי, דבקה חיים... והרשימה עוד ארוכה. הדבקות של משה הם מסוג הריקודים שגורמים לך להפסיק את השיחה שלך באמצע המשפט ולרוץ לרחבת הריקודים!

קרן ומשה

משה סיפר לי פעם שהוא פיתח לראשונה את אהבתו למוזיקת "הדבקה" כשהיה ילד צעיר שגדל בירושלים. בבית שבו הוא גר יכלו לקלוט רק תחנות רדיו אחת, וזו השמיעה מוזיקה ערבית. המקצבים והכלים ששמע במוזיקה ההיא הציתו משהו בנפשו של משה שנשאר איתו לאורך כל חייו ובסופו של דבר הפך לבסיס לריקודים רבים שחיבר.

משה האמין שחשוב לרקוד את הצעדים הנכונים עם 'סגנון' מתאים. את הריקוד שלו "שיר החתונה" והסגנון המיוחד שלו, הוא לימד במשך 8 שיעורים ברציפות! ואם במקרה רקדת איתו את "ליבבתיני" ובחלק האחרון ממש עשית בטעות שלושה

הידעת? ביולי 2020 משה קיבל פרס כאדם המשפיע ביותר במחול הישראלי ברמה בינלאומית

משה ומושיקו

צעדים במקום שניים (כמו שרוב האנשים עושים),
היית מקבל על הראש!

למרות שמשה לא אהב כשאנשים רקדו דבקות
בסגנון הורה, הוא הבין שריקודי עם מטבעם, משתנים
עם רקדנים שונים וההרקדות השונות. פעם שמעו
אותו אומר: "עד שאני מלמד ריקוד שלי לראשונה,
הוא שייך לי. אחר כך הוא שייך לכולם".

מלבד הריקודים המדהימים שלו, משה תרם רבות
לקהילת המחול בישראל. משה אירגן מספר מחנות
ריקודים שהפגישו בין רקדנים מכל העולם. "הורה",
"הורה שלום", "הורה כיף", "סבבה" ו-IFC (בינלאומי)
היו בין המחנות הגדולים שלו, וכמובן הוא הוזמן
ללמד כמעט בכל מחנה אחר בעולם.

משה הפיק תקליטים עם עיבודים יחודיים ואחר כך
דיסקים של מוזיקת ריקודי עם, שהפכו את החיים הרבה יותר קלים עבור המרקידים שעבדו בחוגים וכך
אף הונגשו גם לרקדנים שירי הריקוד האהובים עליהם.

זכיתי להכיר את משה לא רק ככוריאוגרף, אלא גם כחבר. דברנו שעות על הכל ועל "לא כלום" (המומחיות
שלו). משה היה מבריק, מטורף, כריזמטי, אכפתי, היסטרי, חתיך, מגוחך, רגיש, יצירתי, ומעורר השראה.
אבל לא הייתי היחידה שקראתי למשה "ידיד". משתתפים קבועים בהרקדות ומחנות ריקוד, במנהטן,
לונג איילנד, ניו ג'רזי, בוסטון ופילדלפיה, כולם הכירו את משה, והוא הכיר את כולם - גם אם לפעמים
קרא להם "שושנה" או "חזקאל". הוא רקד איתנו, לימד אותנו, שיחק איתנו ותמיד היה שובב. הוא הזמין
לעתים קרובות אנשים לביתו ונהנה לבשל עבורם ולארח. משה היה אדם נדיב, עם לב ענק ותמיד הייתה
לו מיטה פנויה למישהו שמבקר בעיר.

אישיותו של משה הייתה מלאה בתעלולים אקסצנטריים, מצחיקים ובלתי צפויים שעשו דברים מהנים לפני,
במהלך ואחרי מפגשי ריקוד. יכולנו לראותו מעיף כוסות עם הצלוחיות שלהן במסעדות ואומר דברים מוזרים
במספר שפות למלצריות. או, כאשר נתן למישהו טרמפ ופתאום, באמצע טיים סקוור, היה קופץ החוצה

**פעם שמעו
אותו אומר: "עד
שאני מלמד
ריקוד שלי
לראשונה, הוא
שייך לי. אחר
כך הוא שייך
לכולם".**

משה ב"הסנדלר" שלו עם מרקו בן שימעון ועם שמוליק גוב ארי

משה מדריך ב"הורה כיף"

משה מוביל דבקה בבוסטון

מהמכונת כדי לשאול אדם זה, אקראי, שאלה לא חשובה. אף פעם לא ידעת מה משה עלול לעשות או להגיד, אבל תמיד ידעת שזה יהיה מצחיק!!

כמובן, ה"שטיק" המפורסם ביותר של משה היה משחק ה"סנדלר" שלו עם שתי נשמות תמימות שלא היה להן מושג עד כמה הן יהיו חסרות אונים לרפלקסים המהירים ומוחו החכם של משה. [הנה דוגמה אחת.](#)

הייתי עדה למופע ה"סנדלרים" של משה עשרות פעמים, וזה תמיד שעשע אותי. אפילו בגיל 88 במהלך מסיבת הפרידה שלו בניו יורק, לא ניתן היה לנצח את משה בתור הסנדלר.

"דבקה כיף" ו"שיר החתונה" הם ריקודים שאני אזכור במיוחד אבל כל כך הרבה מהריקודים שלו יהיו לנצח בנשמתו. אני יודעת שמשה האמין שאנשים אוהבים את הריקודים שלו, אבל אני סבורה שלא היה לו מושג איזו השפעה הייתה לו על כך הרבה אנשים. סביר להניח שאם היה רואה את המחווה הגדולה וההודעות האוהבות שהופצו ברשתות החברתיות מאז מותו, היה נדהם. אהבתי לרקוד איתו, אהבתי לרקוד לידו, אהבתי כשהוא הגיע בהרקדות, ישב בצד ו"קשקש" עם הרוקדים, אהבתי לאכול את השקשוקה שהכין ואהבתי להתבונן באהבה שלו כשבישל והגיש לאנשים שאהב.

קשה לדמיין את העולם שלנו בלי משה אסקיו. הוא הטביע את חותמו על כל כך הרבה מאיתנו, והוא הותיר מורשת גדולה עם הריקודים שיצר. אני בטוחה שגם הדורות הבאים של רוקדים יעריכו את הכישרון הייחודי שלו.

משה ייזכר לא רק בזכות היצירה המבריקה שלו וחוש הקצב המדויק שלו אלא גם בזכות החום ואהבה שידע להעניק לסובבים. זכינו בו בקהילת הריקודים ובחיינו. אנחנו כבר מתגעגעים אליו, כל כך.

[הנה כאן כל הריקודים שמשה חיבר](#) ואשר רשומים באתר "רוקדים".

זכיתי להכיר את משה לא רק ככוריאוגרף, אלא גם כחבר. דברנו שעות על הכל ועל "לא כלום" (המומחיות שלו). משה היה מבריק, מטורף, כריזמטי, אכפתי, היסטרי, חתיך, מגוחך, רגיש, יצירתי, ומעורר השראה.

ירון מישר

זכרונות אחרונים עם משה אסקיו 5.4.2022 - 30.11.1931

בשנתיים האחרונות משה עשה את ימיו בבית אבות "עטרת רימונים" בבני ברק. צוות מסור ליווה את משה, היה בקשר מתמיד עם המשפחה ואיפשר לנו לבקרו ולרקוד בפניו כמה וכמה פעמים.

לצערנו, חלק מהמפגשים שתוכננו, בוטלו בגלל הקורונה. ובכל זאת הצלחנו לקיים שם 6 מפגשים. ותודה רבה לכל הרוקדים שהשתתפו:

<https://youtu.be/ynFX4vhhSIU> - 26.11.2020 - 1 - רוקדים למשה מפגש

<https://youtu.be/jqnm1ycKrqc> - 10.12.2020 - 2 - מסיבת חנוכה מפגש

https://youtu.be/_RWaTFt3wZQ - 19.4.2021 - 3 - רוקדים למשה מפגש

https://youtu.be/8y_ZvHSqhl8 - 28.6.2021 - 4 - רוקדים למשה מפגש

<https://youtu.be/rjQO6a00nM8> - 2.10.2021 - 5 - רוקדים למשה מפגש

9 ימים לפני שנפטר, ב-27.3.22 ביקרנו אצלו בפעם האחרונה. ראינו היטב את מצבו, אך לא חשבנו שהסוף כל כך קרוב. **נפתלי חייט**, שארגן את המפגש, ניגן למשה את ליבבתינו: <https://bit.ly/39PwEBV>

מימין: אירית אסקיו, משה אסקיו, ירון מישר

משתתפי המפגש "רוקדים למשה" מפגש 1 - 26.11.2020

ירון מישר*

תמלוגים על שימוש בריקודים

טוב מאוחר מלעולם לא

מלחינים ומשוררים מקבלים תמלוגים באמצעות אקו"ם. הגיע הזמן שגם מחברי הריקודים (ריקודאים), יקבלו מעמד באקו"ם ויקבלו תמלוגים מאלה המשתמשים בריקודים שחיברו

משהו מההיסטוריה

תמצית של פרוטוקול ישיבת יוצרי ריקודי-עם מתאריך 9.2.1967 - ממחיש את הבעייתיות מזוויות שונות הכרוכות בעניין התמלוגים וההכרה האישית ביוצרים.

מעמדו של היוצר בתנועת ריקודי-עם; זכויות יוצרים.

דינה רוגינסקי: "הדבר רק יעודד. למעשה כל תנועת ריקודי-העם נישאת על כתפי יוצרי ריקודי-העם, וזה מיקרי ולא מגובש".

גורית קדמן: "...השאלה האם ניתן לדרוש תמלוגים על דבר שכמה (חפץ) להיות עממי ושכל העמים הוא עממי, עצם המושג של "יוצרי ריקודי-עם" זו סתירה. אבל להצדקה חייבים לומר: קוראים לזה ריקודי-עם, אך אלה ניתנים שמקווים שיהיו פעם ריקודי-עם. אנחנו רוצים הפצת הריקוד מצד אחד, ורוצים תמלוגים מצד שני".

רבקה שטורמן: "זו בעיה וכאב מההתחלה. בתחילה חשבנו על יצירה אוניברסלית, אבל ברגע שהתחילו עם הורה אגדתי וההסבר מי זה - נגמרה האוטנטיות.

ראיתי שבארה"ב רוקדים ריקודים שלנו והם מתקבלים. ההסבר - עממי ישראלי. שמחתי, כי אם יש שם הכרח קופירייט. כוחו של ריקוד עם שהוא חסר זכות קופירייט. מצד שני לא המדריך הוא החשוב אלא בכל זאת היוצר.

עברו 15 שנה ובחול"ל הכירו בזה שריקוד עם ישראלי לא צומח מהאדמה, שיש לריקודים מחברים".

רש ליצור בהקדם מנגנון תמלוגים למחברי הריקודים (ריקודאים) על השימוש בריקודיהם ורצוי באמצעות כניסתם כחברים באקו"ם כך שאקו"ם תוכל לגבות תמלוגים עבור השימוש הפומבי בריקודיהם ולחלק להם את המגיע להם בהתאם, או לחילופין להעביר במרוכז לארגון המרקידיים לשימוש כלל התנועה.

זהו נושא טעון... ברור לי שרבים יתנגדו, אך לדעתי זהו מהלך נכון מוסרית וערכית וזהו גם **תהליך בלתי נמנע** שיכול להביא הרבה דברים טובים בתחום:

כך כתוב בויקיפדיה על אקו"ם:

"אקו"ם (אגודת קומפוזיטורים, מחברים ומו"לים) היא אגודה הפועלת לשמירת זכויותיהם של היוצרים הישראלים מתחומי המוזיקה, הספרות והמו"לים הישראליים למוזיקה. מטרת

* כתבה זו הינה דעתי האישית בלבד ואינה בשם מערכת "רוקדים-נרקודה".

** הכתוב בכתבה זו אינו מסמך משפטי, אלא מבוסס על ניסיון של עשרות שנים בתחום של תיעוד והפצה של ריקודי העם כמו גם קשרים והסכמים עם אקו"ם וחברות התקליטים בכל הנוגע לשימוש בשירים ובלחנים.

*** כתבה זו נמסרה למספר גורמים (בעיקר ריקודאים מובילים), על מנת להגיב לפני פרסומה. התגובות יועלו בגיליון הבא ובינתיים יש אפשרות לאנשים נוספים להגיב. לעת עתה התגובה הקצרה של אקו"ם.

סופ"ש ומרתון במצדה עם ירון כרמל

האגודה היא גביית תמלוגים הוגנים וראויים וחלוקתם ליוצרים.

האגודה נוסדה בשנת 1936 על ידי יוצרים יהודים מתחום המוזיקה והספרות. עם מייסדי אקו"ם נמנו משוררים, סופרים ומלחינים עבריים חשובים, בהם משה וילנסקי, לאה גולדברג, אברהם שלונסקי, אלכסנדר פן, ידידה אדמון, מרדכי זעירא, עמנואל המירן ועמנואל הרוסי".

סופ"ש ומרתון במצדה עם ירון כרמל

הבה ננסה לבחון את מקומם של ריקודי העם בכל הקשור לזכויות יוצרים: תחום "ריקודי העם הישראליים" מתחלק לשניים: א. ריקודים לבמה. ב. ריקודים לציבור הרחב.

א. ריקודים לבמה

ריקודים אלה הנוצרים על ידי כוריאוגרפים של ריקודי עם/מחול ישראלי לבמה, הינן יצירות מחול לכל דבר. הכוריאוגרפים, יוצרי הריקודים, מקבלים שכר קבוע מהמוסד לו שייכת הלהקה. השכר, ברוב מוחלט של המקרים, הינו עבור שעות העבודה בחזרות עם הרקדנים ולא עבור הכוריאוגרפיות. הלהקות מתוקצבות בד"כ ע"י מוסדות שונים כמו עיריות ומתנ"סים. הן מעלות מופעים על במות שונות, חלקן בחינם וחלקן בתשלום. התשלום משמש לתפעול השוטף של הלהקות - רכישת תלבושות, תשלום לעבודת הכוריאוגרפים והמנהלים, נסיעות וכו'. הרקדנים המבצעים ריקודים אלה, אינם רקדנים מקצועיים הם אינם מקבלים שכר כשהם מופיעים ובטח שלא על הזמן שהם משקיעים בחזרות ובאימונים. במקרים רבים הם אף משלמים על הזכות להשתתף בחזרות, ללמוד מחול ולהשתתף במופעים של הלהקות אלה.

כוריאוגרפיות אלה, אף כי אינן מתוגמלות כספית כמעט אף פעם, מוגנות על ידי "חוק זכויות היוצרים" במובן שאיש אינו רשאי להעתיק ולהעלות מופע כזה עם להקה אחרת ללא רשותו של הכוריאוגרף.

ב. ריקודים לציבור הרחב

ריקודים אלה מטרתם: שהציבור הרחב ילמד אותם וירקוד אותם בכל הזדמנות בחוגים ובהרקדות אליהן הציבור מגיע ומשלם בכניסה, וכן באירועים ספונטניים, ללא תשלום של חגיגות וטקסים. הכוריאוגרפים של הריקודים (הריקודאים) אינם מקבלים שכר ישיר עבור חיבור ריקודים אלה. הם מתוגמלים כספית בהזמנות להרקדות אצל חברים למקצוע ובעיקר בהזמנות למחנות וסדנאות ריקוד

הריקוד "בים בם בום" בחגיגת עצמאות בקיבוץ עינת

בחוו"ל. בעבר חיברו "ריקודי עם" למען שיהיו ריקודים לעם, כיום בתמונה גם שיקולים נוספים כמו פרסום, מעמד, הכרה על ידי הרוקדים, הזמנה להדרכות בהרקדות אחרות ובעיקר בחוו"ל, ופעמים רבות, למרבה הצער, גם צורך לספק "ריקודים חדשים" למקומות אליהם הם מוזמנים.

לא ברור האם כוריאוגרפיות אלה מוגנות בחוק "זכויות יוצרים" הישראלי, מאחר ויצירת מחול מוגדרת כחלק מ"יצירה דרמטית" ולא ברור אם "ריקוד עם" שאין בו אלמנטים דרמטיים נכנס תחת הגדרה זו.

מכיוון שריקודים אלה חוברו לשימושם של הרוקדים הרי שכל מדריך/מרקיד רשאי ואף מתבקש להשתמש בהם (ללמד ולהרקידם) כמה שיותר. איש לא יכול לאסור על אחר לרקוד את הריקוד שחיבר, או ללמד ריקוד זה לאנשים אחרים הרוצים ללמוד אותו, אם במפגש ריקודים ואם באמצעות מדיה דיגיטלית כלשהי (וידיאו או אינטרנט).

הרוקדים-המבצעים אינם מקבלים שכר (כמובן). הם משלמים עבור הזכות ליהנות בצוותא עם חבריהם מהביצוע של ריקודים אלה. המורים שלהם - המדריכים והמרקידים לריקודי עם, מקבלים שכר עבור עבודתם בהדרכה והנגשת ריקודים אלה לקהל הרחב, אך אינם משלמים על הזכות להשתמש בכוריאוגרפיות אלה.

במובן זה ריקודים אלה הינם אחים תאומים של השירים (המילים והלחנים). ריקוד העם (או מה שאנו מכנים כ"ריקוד עם"), הינו הצלע השלישית ל"מילים" ול"לחן" ומעמדו החוקי והמשפטי אמור להיות זהה לשניים אלה. זו סיבה נוספת לכך שיש לצרף את ריקודי העם למאגר היצירות המוגנות של אקו"ם.

עד לפני שנים ספורות, נהנתה תעשיית המוזיקה (חברות התקליטים והמבצעים) ממכירות של המוזיקה על גבי מדיה מגנטית (קלטות טייפ, תקליטים, דיסקים, וידיאו), המלחינים והמשוררים קיבלו תמלוגים על מכירות אלה באמצעות אקו"ם.

"תעשיית" ריקודי העם גם היא נהנתה ממכירות כאלה, אך ברוב המקרים, לצערי הרב, ללא תשלום תמלוגים לבעלי הזכויות האחרים.

כיום השתנה ה"מודל העסקי" של חברות התקליטים, של הזמרים ושל אקו"ם. הזמרים מתפרנסים מהופעות (עליהן משלמים, כמובן, תמלוגים לאקו"ם) וכדי להביא קהל, הם מעלים את השירים לרשת האינטרנט לשימוש חופשי של כולם. חברות התקליטים ואקו"ם מבססים את הכנסותיהם על השימוש הפומבי בהקלטות (ישנות וחדשות) שעושים התקליטנים-נס, אולמות השמחות, רשתות השידור, מסעדות ופאבים, מוסדות וארגונים). אלה נדרשים לרכוש רישיונות עבור השימוש בהקלטות אלה.

**איש לא יכול
לאסור על אחר
לרקוד את
הריקוד שחיבר,
או ללמד ריקוד
זה לאנשים
אחרים הרוצים
ללמוד אותו, אם
במפגש ריקודים
ואם באמצעות
מדיה דיגיטלית
כלשהי (וידיאו או
אינטרנט).**

רשתות השידור (רדיו טלוויזיה וכו') משלמות באופן מדויק על פי "רשימת שידור" (פלי-ליסט) שהן מייצרות בזמן השידור. האחרים משלמים על פי רישיונות השמעה (שנתיים או חד פעמיים) שהם מקבלים מחברות התקליטים ומאקו"ם. הסכומים נגזרים מהיקף השימוש הפומבי (גודל האולם, תדירות וזמן השימוש, מספר המקומות באולם וכו').

חלוקת הכספים עבור רישיונות אלה נעשית על פי סקרי פופולאריות ומדגמים הנעשים בדרכים שונות שלא כאן המקום לפרטן.

והיכן הזכויות של הריקודאים, אלה שבזכותם יש לנו ריקודים בהרקדות?

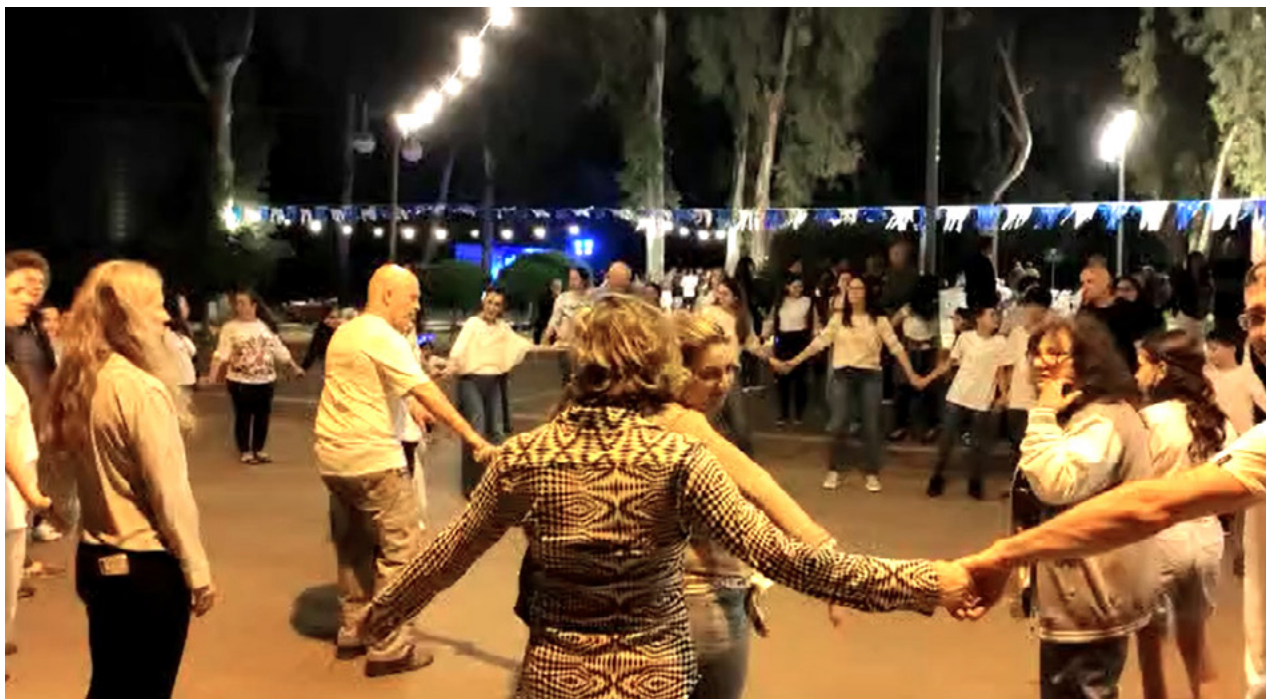
הריקודאי זכאי ששמו יופיע בצורה ברורה כאשר הריקוד שלו מבוצע על ידי הציבור. זו מטלה שברוב המקרים קשה לבצעה. הוא זכאי גם לקרדיטים ולהכרה זו כאשר הריקוד מועלה לאינטרנט. זה אפשרי בהחלט אך לא תמיד נעשה.

כיוון שריקודים אלה נוצרו על מנת שיבוצעו ויופצו בכל דרך, והם אכן מועלים לאינטרנט בהמוניהם, אין לריקודאים אפשרות לאסור צילומים אלה ולכן ודאי שאינם רשאים לאסור צילומים כאלה לאתר "רוקדים" שאף מקפיד לתת קרדיטים לכל בעלי הזכויות.

האם יש להם זכויות נוספות? חומריות? לדעתי כן! וזוהי הזכות לתמלוגים על השימוש בריקודיהם בהרקדות ובכל שימוש פומבי אחר. אם זה יקרה והם יצטרפו לאקו"ם, הם יקבלו תמלוגים על מכירת הריקודים באתר "רוקדים", כפי שהמלחינים והמשוררים מקבלים, אף כי הסרטונים באתר ניתנים בחינם. לא הרבה כסף אבל הכרה רשמית.

תמכתי במהלך כזה ופעלתי לקידומו כבר ב-2007, כאשר אתר "רוקדים" החל לאפשר הורדה של קבצי מוזיקה ווידאו בתשלום "און ליין". חשבתי שהדבר ראוי מבחינה ערכית (אני חושב כך גם עכשיו) וקיוויתי מאוד שמהלך כזה יביא לשיתוף פעולה של מחברי הריקודים (ריקודאים) עם האתר ויאפשר הפצת הריקודים בצילומים איכותיים, תוך שמירה גם על זכויות המשוררים, המלחינים וחברות התקליטים, כך שכולם ייהנו מהמהלך וקהל המשתמשים ייהנה משירות אמין ויעיל.

בשנת 2007 חילק אתר "רוקדים" תמלוגים לריקודאים עבור המכירות של צילומי הריקודים באתר, אלא שלצערי למהלך לא היה המשך כיוון שלא היה שיתוף פעולה מצד הריקודאים והפעלתו קשה מאוד לביצוע.

ריקודי עם ביות העצמאות בקיבוץ עינת

האם יש להם זכויות נוספות? חומריות? לדעתי כן! וזוהי הזכות לתמלוגים על השימוש בריקודיהם בהרקדות ובכל שימוש פומבי אחר.

העובדה שענף ריקודי העם לא כל כך משתף פעולה בשמירה על זכויותיהם של האחרים (מלחינים, משוררים, חברות תקליטים וזמרים), מקשה מאוד להטמיע מהלך כזה עבור הריקודאים. מצד שני יתכן ודווקא מהלך כזה ילמד את כולנו שיש צורך בשמירה על זכויות היוצרים של כל בעלי הזכויות.

ניתן בהחלט, וגם צודק, לייצר מנגנון של תמלוגים עבור "שימוש פומבי" בריקודים אלה בהרקדות. בתחילה אני מציע תשלום שנתי סמלי של כ-300 ₪ כדי לייצר את המנגנון וכדי שנוכל להצטרף לאקו"ם. התשלום יעניק רשיון שנתי לשימוש בריקודים. אני מציע שבתחילה יאסף הכסף בקרן מיוחדת לתמיכה וקידום ריקודי העם בתרבות הישראלית ואולי בבתי הספר, או כל מטרה ציבורית אחרת. זה יקל על הסתגלות למצב החדש. בהמשך זה יוכל להשתנות.

אינני מחבר ריקודים ואינני מוכר צילומים של ריקודים, כך שאין לי כל עניין כלכלי במימושו של מהלך כזה. אני מציע הצעה זו לאור הניסיון והידע הרב שצברתי במהלך השנים והכרתי שכך ראוי שיהיה.

ברור לי שהצעתי זו תתקבל בהתנגדות רבה, עקרונית ומעשית. בכל מקרה אני ב"רוקדים" אהיה הראשון שישלם על מכירת הריקודים באתר ואעשה זאת בשמחה כי זה צודק.

והנה כאן כמה התנגדויות ושאלות שעשויות לעלות ותשובותיי להן:

1. ריקודי עם הינם פעילות עממית. הריקודים שייכים לכולם ואוי לנו אם יחברו ריקודים תמורת כסף

ובכן, התנגדות כזו הייתה גם כאשר הוחלט להקים את אקו"ם עבור המלחינים והמשוררים. היה קשה להתרגל לכך שגם להם מגיע להתפרנס ושעבור השמעת ו/או מכירת מוזיקה יש לשלם. העולם התרגל לזה ויתרגל (בארץ ובעולם) גם לתשלומים עבור שימוש בריקודים במקומות בהם גובים כסף עבור פעילות כזו.

2. תשלום עבור יצירת ריקודים יביא למבול גדול יותר של ריקודים חדשים שגם כיום אנו לא מצליחים לעמוד בו.

הדחף לחבר ריקודים קיים כיום בעיקר כדי להתפרסם וכדי לקבל הזמנות להדריך בסדנאות בחו"ל. גם ה"תשואות" שמקבל כל ריקוד חדש המועלה לפייסבוק והתחרות בין המרקידים מי ילמד את הריקוד החדש הכי מהר, כל אלה הם המדרבנים לחיבור כל כך הרבה ריקודים. הצעה זו, בשלב הנוכחי, אינה מקנה כל תשלום למחברי הריקודים באופן אישי.

רוקדים במצדה עם ירון כרמל

3 המדריכים לא יסכימו לשלם

זהו אכן המכשול הגדול ביותר: להרגיל את המערכת שזה קודם כל מוסרי וערכי ולאחר מכן - אינשאללה - גם חוקי ובעיקר יעשה סדר בענף הפרוץ הזה.

האגרה השנתית שהצעתי למעלה לא תשנה את מחיר הכרטיס לרוקד. אגרה כזו תחסום עובדים שלא עברו הכשרה בסיסית, תמנע שוק פרוע ויכולה להביא לסדר רב יותר בענף הזה. שינוי כזה יביא תועלת רבה לציבור המדריכים שעברו הכשרה והם חברים בארגון.

4. סידור זה יביא לכך שהשיקול להשמעת ריקודים בהרקדות יושפע מיחסי חברות ומחשבה על "קידום הריקודים שלי ושל חבריי תמורת קידום דומה שהם יעשו עבורי".

המצב הזה קיים באופן חלקי ממילא. כסף לא ישנה אותו מהותית. וממילא לפי ההצעה כאן הכסף בתחילה לא יגיע למחברי הריקודים, אלא למטרה ציבורית חשובה.

5. מי ישלם עבור השמעת הריקודים?

כל מדריך לריקודי עם, המתפרנס מהדרכת ריקודים ומהרקדות בהן הוא משתמש בריקודים, יצטרך לרכוש רישיון שנתי. בהתחלה סכום קבוע ולאחר כמה שנים אולי בהתאם להיקף פעילותו. לחילופין, אם אינו עצמאי אלא עובד תחת מוסד כלשהו, יהיה על המוסד לרכוש רישיון כזה בדיוק כמו שנעשה עבור השימוש במוזיקה. הסכומים האלה אינם צריכים ולא אמורים לשנות את מחיר הכרטיס לרוקד.

6. מי יאסוף את הכסף וידאג לחלוקתו?

כאמור, הכי טוב לצרף את "ריקודי העם" לאקו"ם שיש לו מנגנון גבייה. עד שזה יקרה, אם יהיה ארגון חזק הוא יוכל לדאוג גם לזה וגם לשימוש בכסף הזה לקידומו של הענף.

7. איך יחולק הכסף?

בהתחלה יש לקבוע שהתמלוגים יאספו בקרן מיוחדת לטובת סיוע למחברי ריקודים ולמדריכים ברגעי משבר, או לכל מטרה קהילתית שתיבחר (כמצויין למעלה).

8 איך אפשר בכלל לספור או למדוד כמה פעמים מושמע כל ריקוד?

שתי אפשרויות מדידה: א. זו הקיימת כיום באקו"ם לפי סקרי שימוש שנתיים על ידי מספר "מומחים" שיבחרו לכך. ב. בהמשך, כשהמחשוב ישתכלל, יספקו המדריכים רשימות השמעה יומיות שינוקזו לתוכנה אחת שתנהל את הכל. סידור כזה יסייע מאוד לאקו"ם לחלוקת תמלוגים צודקת יותר למלחינים ולמשוררים עבור השימוש בשירים ברחבות הריקודים.

הרישיונות שאקו"ם וחברות התקליטים מעניקים לכל המשמיעים מוזיקה בפומבי, יצרו סדר מסוים בענף המוזיקה (אולמות, תקליטנים, חתונות, פאבים וכו'). הסדר הרשיונות מקשה על אלה העובדים ללא רישיון והמחבלים בעבודתם של אלה הרוצים לעבוד כחוק (הורדת מחירים בענף)

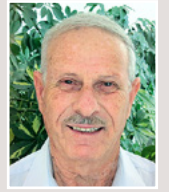
הכפפת ריקודי העם לתשלומים עבור "זכויות יוצרים" תביא ליותר סדר גם בענף שלנו. להכרה שמקצוע "הדרכת ריקודי עם" הינו מקצוע לכל דבר. מקצוע המצריך הכשרה כדי לעסוק בו, התנהגות לויאלית כלפי מדריכים אחרים ובהתאם לנורמות מוסכמות. סידור כזה ימנע במידה מסוימת מצב של "שוק פרוע".

אקו"ם: מקבלים בברכה

בשנים עברו נעשו מספר ניסיונות לאפשר למחברי הריקודים (ריקודאים) להצטרף כחברים באקו"ם ולטפל בהגנה על "זכויות היוצרים" שלהם. למרבה הצער ניסיונות אלה לא צלחו.

אקו"ם תשמח לשוב ולהיפגש עם נציגי הריקודאים ולדון מחדש בנושא, על מנת לצרף את ריקודי העם למאגר היצירות המוגנות של אקו"ם, כך שניתן יהיה לגבות תמלוגים עבור השימוש בריקודים ובשירים, ולהעבירם ליוצריהם.

לרשותכם לכל דבר ועניין...

דוד בן אשר

האוסקר העולמי לפולקלור

נציגי בחריין, פקיסטאן, תורכיה,
קטאר ואחרים
עמדו דום לצילי "התקווה"

יגאל טריקי עטור באוסקר

הסיפור הזה לקוח כמו מארץ האגדות, כמו איזה קטע פולקלוריסטי-רומנטי החורג ממציאות ארצנו הפרגמטית, הסוערת והרוגשת תדיר. יוצא ישראלי-שורשי אחד לאיטליה וחוזר עם פסלון האוסקר בידיו. זה נשמע אולי קצת הזוי אבל הסיפור אמיתי וגם מפתיע.

מעטים מביננו שמעו על ארגון הפולקלור העולמי, ואכן קיים ארגון כזה. זהו ארגון העוסק במורשת תרבותית רחבת היקף, בתחומי תרבות שונים כמו זמר, מחול, אוכל, לבוש, חגים, מנהגי מסורת, ארגון אירועים המוניים, פסטיבלים, חילופי נוער, הכל. מה שאנחנו מכנים פולקלור. כיום כולל הארגון שסמלו IGF-76 פדרציות מרחבי העולם.

נציגי ישראל ב-IGF הם **אמין קאסם**, שהוא סגן הנשיא העולמי **דוראל קוזמה**, ועו"ד **נידל קאסם** שהוא היועץ המשפטי של הארגון וחבר בהנהלה המונה 8 חברים מארצות שונות. בין שאר פעולות הארגון, מתקיים מדי שנה כנס עולמי של חבריו בו דנים בסוגיות שונות העומדות על הפרק. באירוע המרכזי בכנס השנתי מעניקים את "אוסקר הפולקלור" לנבחרים העומדים בקריטריונים שתואמים את מהות ומטרות הארגון העולמי. פסלוני האוסקר מוענקים בטקס מיוחד לאחר בחירה חובקת עולם (כמו אוסקר הסרטים בהוליווד).

יום אחד, ככה פתאום, אני מקבל טלפון: "זכית באוסקר מטעם איחוד הפולקלור העולמי. אתה מוזמן לקבל את הפרס בכינוס הקרוב שיתקיים בעיר בארי בדרום איטליה".

האיש שלנו - יגאל טריקי מספר:

יום אחד, ככה פתאום, אני מקבל טלפון: "זכית באוסקר מטעם איחוד הפולקלור העולמי. אתה מוזמן לקבל את הפרס בכינוס הקרוב שיתקיים בעיר בארי בדרום איטליה". זה קרה באמצע מאי 2022 ושבוע אח"כ כבר עמדתי על בימת הכינוס במעמד שלא חוויתי מימי.

ההודעה המפתיעה כמובן הדדימה אותי וגרמה לי התרגשות עצומה. ממש לא ידעתי מאיפה זה נחת עליי. הוסבר לי שהשנה הוגשו 300 המלצות מכל הפדרציות ולבסוף נבחרו שלושה לקבלת הפרס, ואני ביניהם. ההמלצה עלי ניתנה כאמור על ידי נציגנו בארגון העולמי, עו"ד נידל קאסם, ואני כמובן מאד מודה לו על כך.

יגאל מדריך ילדים בקמפ בתנועה באילת

יגאל טריקי מדריך ילדים בבית ספר

התחושה שלי שאנו מובילים מורשת, ערכים, דגל, חברות, שותפות טובה בין יהודים, ערבים, דרוזים, בדואים, נוצרים, מוסלמים, כולנו יחד. ותחושה נפלאה של ייצוג ישראל באירוע בינלאומי גדול של פולקלור עולמי.

בראיון לכתבה זו מספר נידל קאסם על הבחירה והשיקולים להמלצתו:

את יגאל טריקי פגשתי בפסטיבל כרמיאל, שם הופיעה גם להקת "לוגוס" שלנו מעוספיה ואזור הכרמל. מהיכרות עם יגאל הוברר לי שהוא עוסק בתחום ריקודי העם שנים רבות כרוקד וכמרקיד ויוצר. יגאל מדריך חוגי ריקודים של ילדים יהודים וערבים יחד בבי"ס הערבי לייף בכרמיאל, בהרצליה עם דרוזים ויהודים, בבי"ס כולנא ביפו ובעוד מקומות.

יגאל מפעיל ילדים בעלי צרכים מיוחדים, משתתף ומארגן סמינרים בארץ ובעולם, שותף לפסטיבלים בכרמיאל, אשדוד, רחובות, בתפקידים שונים. מתנדב בגופים חברתיים. היה מ"מ יו"ר ארגון המרקידים, גזבר הארגון ואף זכה בפרסים אחדים. מצאתי לנכון להמליץ עליו לאוסקר היוקרתי, המלצה שלשמחתי התקבלה בארגון העולמי.

יש לציין שהכנס העולמי ב-2015 נערך בחיפה בארגון הנציגות הישראלית עם עיריית חיפה, בו השתתפו 57 מדינות.

יגאל טריקי (67), גרוש, אב ל-5 ילדים, סבא ל-6 נכדים, מתגורר באור יהודה. נולד במעברת שדרות, שם היה אביו ממייסדי המעברה. הסנדק שלו היה יגאל אלון, שהיה מקורב לאביו, ועל שמו, של יגאל אלון, נקרא יגאל טריקי. למד בבי"ס דתי ואח"כ בפנימייה החקלאית כפר סילבר.

שירת בגד' 202 של הצנחנים (מסיבות טקטיות נגרע ברגע האחרון מפעולת אנטבה). קורס מדריכי צניחה בצה"ל. שומר ראש של פלטו שרון. לימודי מדריך שלי"ח במוסד מוסינזון בהוד השרון. מדריך שלי"ח 30 שנה.

קורס מדריכי ריקודי עם אצל נינה אורעד בווינגייט. הדרך בחוגים שונים בקריית אונו, באוניברסיטת תל אביב עם משה תלם, ויהודה עמנואל, בהרצליה, חולון, קרית אונו. רשימה חלקית. מדריך עד היום קשישים, ילדים ובסמינרים שונים. הדרך גם בארה"ב, אנגליה, רוסיה, אוקראינה, גרמניה ועוד ארצות.

הפרס והטקס

מספר יגאל:

אחרי 2 טיסות נחתתי בעיר בארי בדרום איטליה והתקבלתי על ידי המארגנים במקום. נערך מפגש עם ראש העיר וסיור בעיר, שכלל מופע פולקלור. במוצ"ש נערך הטקס באולם מכובד שהוכן במיוחד לאירוע החשוב. על הבמה התמקמה תזמורת העיר מרובת נגנים. אנו, שלושת זוכי האוסקר, הושבנו

אוסקר הפולקלור

יגאל על הבמה בטקס באיטליה

בשורה הראשונה באולם. לצידי ישבו הזוכה הנוסף, כומר, שהוכר כשומר פולקלור ידוע, ומנהל להקת פולקלור גיאורגי.

אחד אחד עלינו אל הבמה לקבלת הפסלון, המגן, המדליה ותעודת ההוקרה. המנחה האיטלקי תיאר את הנימוקים לזכייה שלי. אחרי דברי הפתיחה הוקרן סרטון שלי שהוכן מבעוד מועד על פעילותי וההווי הישראלי. בסרטון הופיעה גם **גל גדות**, מה שנתן נופך מיוחד לסרטון בהיותה מוכרת על ידי כולם.

אחרי הענקת הפסלון התכבדתי בנאום קצר באנגלית, בו הודיתי לוועדה המארגנת על שהזמינו אותי לקבלת הפרס וההכרה המכובדת בפועלי. הדגשתי את הכבוד הגדול שנפל בחלקי לייצג את ישראל באירוע מרגש זה. כמו כן הודיתי לנידל קאסם הישראלי החבר ב-Board של הפדרציה העולמית. איחלתי לכולם שהריקוד יהיה בקדמת הבמה של כותרות החדשות ברחבי העולם.

הרגע הכי מרגש, מוסיף יגאל, היה כאשר בסוף דבריי פצחה התזמורת בנגינת "התקווה". עמדתי בין כל המכובדים במרכז הבמה ושרתי בקול בעברית את ההמנון שלנו לנוכח אולם מלא בו כל הנוכחים עומדים דום. בין 76 הנציגים העומדים ומכבדים את ההמנון שלנו עומדים גם נציגי איחוד האמירויות, קאטר, הודו, אוקראינה, אוזבקיסטאן, בחריין, פקיסטאן וכאמור כל השאר. חוויה בלתי נשכחת.

ולסיכום, יגאל, תחושתך לחוויה המיוחדת שעברת?

התחושה שלי שאנו מובילים מורשת, ערכים, דגל, חברות, שותפות טובה בין יהודים, ערבים, דרוזים, בדואים, נוצרים, מוסלמים, כולנו יחד. ותחושה נפלאה של ייצוג ישראל באירוע בינלאומי גדול של פולקלור עולמי.

הרגע הכי מרגש (...) היה כאשר בסוף דברי פצחה התזמורת בנגינת "התקווה". עמדתי בין כל המכובדים במרכז הבמה ושרתי בקול בעברית את ההמנון שלנו לנוכח אולם מלא בו כל הנוכחים עומדים דום. בין 76 הנציגים העומדים ומכבדים את ההמנון שלנו עומדים גם נציגי איחוד האמירויות, קאטר, הודו, אוקראינה, אוזבקיסטאן, בחריין, פקיסטאן וכאמור כל השאר. חוויה בלתי נשכחת.

רותי בתוך קרן שמש

זכרונות מרותי סלאן

מדריכה וחברה

ליויה בורגהרדט
צילומים:
ליויה בורגהרדט
וליאט סלאן

לפני שנה, ב-5 ביוני 2021, כבה אור בהיר בעולם ריקודי העם הישראלי. **רותי סלאן** ז"ל, החברה הכי טובה שלי מזה למעלה מ-26 שנה ודינמו של ריקוד, נפטרה. חיפשתי נואשות נחמה במהלך השעות האחרונות הללו, חזרתי במוחי לאגם ההררי ולבקתות בניחוח ארז של בלו-סטאר, שם פגשתי אותה לראשונה. צוענית ריקוד אמיתית ומשתתפת קבועה במחנות מחול ישראלים ברחבי העולם, רותי ניהלה את מחנה ריקודי העם הישראלי של **פרד ברק** בבלו-סטאר במשך שנים רבות. מכיוון שלא הצליחה ב-1996 למנוע ממנו להסגר, היא החליטה לשמור על רוחו על ידי הקמת מחנה משלה, שבסופו של דבר קראה לו "כרמיאל-ארה"ב".

רותי הייתה גם הכוח המניע מאחורי קורס קיץ כרמיאל למורים זרים ורקדנים של ריקודי עם ישראלי, גייסה משתתפים לכל מקום אליו הגיעה, דאגה לפרטים הקטנים ביותר, והבטיחה שהבוגרים ישמחו להיות שגרירים בעצמם ולסייע בגיוס קבוצת החניכים הבאה.

המשאלה האחרונה של רותי הייתה שכרמיאל-ארה"ב ימשיך. המחנה מתקיים בצפון קרוליינה. בשנת 2020, רותי עזרה לנו לנהל מיני-מחנה וירטואלי/היברידי בפעם הראשונה. בשנת 2021, החלטנו לעשות משהו ארוך יותר - 16 שעות ליתר דיוק.

הלילה הראשון היה מחווה מיוחדת לחברתנו האהובה ומנהלת המחנה. הקרנו את סרטון ההנצחה המרגש שהפקתי ורקדנו כמה מהריקודים האהובים על רותי. התחלנו עם כמה ריקודים שהביעו את היגון שלנו על אובדנה, ואלה, יש לקוות, סיפקו לנו קצת "תרפיה בריקוד". רותי אהבה את מילות הריקודים כמעט כמו הריקודים עצמם ולעתים קרובות שרה את עצמה עד צרידות במהלך מחנות הריקודים.

באחת הפעמים נחרדה רותי מכך שהגרסה של ריקוד הכלולה בתקליטור המחנה שלנו - "זכרונות" של **טוביה טישלר** - הייתה אינסטרומנטלית ולא ווקאלית. בשאיפה לתקן את הטעות הזו כ-24 שנים מאוחר יותר, יצרתי קשר עם **קן אבנר**, שהיה אדיב מספיק לשלוח לי את הגרסה הווקאלית. כשהקשבתי למילים, הבנתי למה רותי הרגישה אותן חזק כל כך. הן מדברות על זיכרונות שמחים - על הגבעות הירוקות של ארץ ישראל, על קולות ושירים ועל "הריקוד שלעולם לא שותק". המילים האחרונות הללו חוזרות על עצמן פעמיים בסוף השיר והיו, להבנתי, המוטיב המושלם לא רק לאותו הערב, אלא למחנה עצמו.

כמארגנת הערב, לא מצאתי מילים כדי לבטא בצורה נאותה את הרגשות הגואים בתוכי. במהירות הבזק הבנתי שהכל כבר נאמר בשירים שרותי כל כך אהבה. **גיאנה בלקוולדר** ואני אספנו את המילים לחוברת

רותי לא הייתה רק מדריכה, היא גם הייתה מקלט לכל מי שזקוק לנחמה. כמו מילות הריקוד "המקום שלי", היא פתחה לאנשים את הדלת לומר את אשר על ליבם, תמיד התמקדה בטוב ועודדה אותם לעשות את אותו הדבר.

לוגו לב פתוח

כך שכל המשתתפים יוכלו להעריך את משמעותן. על הכריכה שמתי את העיצוב שיצרתי כדי לייצג את האופן שבו כולנו מחוברים דרך האהבה שלנו לרותי וריפוי הלב השבור שלנו באמצעות הריקוד. ומכיוון שהיינו על פלטפורמה וירטואלית, ריכזתי תמונות שצילמתי במהלך השנים להצגת שקופיות כדי שישלימו את המילים והריקודים.

התחלנו בריקוד "שמע אלוהי" - מתפללים בעזרת כפות הרגליים כדי להקל על הכאב קורע הלב על אובדנה. "הייה חזק" הייתה המנטרה שלה. ברגעים האפלים ביותר שלי, היא תמיד הייתה "נוזפת" בי לא להתפרק. המילים מתארות את רוחה הבלתי ניתנת לשליטה בצורה מושלמת.

"מי נהר", שאותו לימדה במחנה האחרון שלה איתנו ב-2019, מתאר את צמאונה לחיים. היא אהבה את "בבוא יומי" ואת "חפץ חיים" כי הם הביעו את כמיהתה לעוד זמן - ועוד ריקודים.

אחד האהובים ביותר על רותי היה "הלוואי". לא משנה כמה עייפה היא הרגישה במהלך ששן ריקוד בזום, היא קמה לריקוד הזה. רותי הייתה האדם הכי ענוג לב שהכרתי, והמילים של "הלוואי" מבטאות את תקוותיה ומשאלותיה העמוקות ביותר - לסובלנות, לשלום, לחמלה, לאהבה ולקץ הסבל.

עם "אור שבעת הימים", נר זיכרון ותמונה של עוגת יום ההולדת האחרונה שלה, חגגנו את 75 שנותיה המזהירות של רותי והקהילה שיצרה. התפללנו לכוח לקבל את האובדן שלה כשרקדנו את "מתנות קטנות" וביקשנו לה משאלות כשרקדנו "איחולים". "תודה לעולם" הביעה את תודתנו העצומה לרותי: תודה על השמחה. תודה לאל ששלח אותך אליי. תודה על הזמן שביליתי איתך. אין עוד בעולם כמוך. את יקרה.

רותי לא הייתה רק מדריכה, היא גם הייתה מקלט לכל מי שזקוק לנחמה. כמו מילות הריקוד "המקום שלי", היא פתחה לאנשים את הדלת לומר את אשר על ליבם, תמיד התמקדה בטוב ועודדה אותם לעשות את אותו הדבר.

"הכניסיני תחת כנפך" מאוד אישי עבורי כי זה תמיד ייצג את רותי, שלקחה אותי תחת חסותה מהרגע הראשון שפגשתי אותה, כל השנים הללו. הייתי המומה כאשר בתה, **ליאת**, שלחה לי לוח עץ קטן של רקדנית עם כנפיים, שהוענק לרותי בטיול האחרון שלה לישראל; זהו ייצוג חזותי מושלם של הריקוד.

"הכניסיני תחת כנפך" מעלה בראש גם פסל רך, שנוצר על ידי אחת הרקדניות שלנו - יוצרת הבובות, **בטי דאנקל**, המתאר מלאכים רוקדים סביב כדור הארץ. מעגל החברים של רותי הוא באמת מעגל ריקודים חובק עולם. היא אהבה אנשים, והיא הפגישה ביניהם, חיברה אותם זה לזה, למחול הישראלי ולישראל עצמה. כל כך הרבה מאיתנו אפילו לא היו מכירים אחד את השני בלעדיה.

לוחית - ציפור רוקדת

רותי עם הלוחית

רותי הייתה כל החברים שהמילה "חברים" מתארת, ושהתגלגלו באדם אחד. היא לימדה אותנו איך לשיר, לשמוח, לקחת פסק זמן, לשכוח ולסלוח במקום להתחבא בתוכנו, ותמיד ידעה להעלות חיור על הפנים.

"אומרים ישנה ארץ", הוא אחד הריקודים האהובים על רותי מאז ילדותה, מפרט את דרכה האחרונה והמפרכת חזרה לישראל, דרך "מדבריות ואוקיינוסים", עד "סוף הכוח".

"ציון תמתי", שאותו העריצה, מתאר את הכמיהה שלה למולדתה ואת נחישותה לא לשכוח את יופיה לפני ש"בור קברי סוגר את פיו עלי". "ציון, את תסמני את קברו", אומר השיר. ליאת שמה את לוגו המחנה שלנו (מגן דוד שנוצר משני רקדנים) על המצבה של רותי יחד עם המילים: "אני מעדיפה לרקוד!" שום דבר לא יכול להיות מתאים יותר. לסיום רקדנו את "היא רק רוצה לרקוד" כי, כפי שמסבירות המילים: "אנחנו חיים רק פעם אחת. היא גילתה את הסוד...היא רק רוצה לרקוד, ואין מה שיעצור אותה!"

שני נושאים קשורים קשר בל ינתק בחייה של רותי: אהבתה לישראל ואהבתה למחול. רותי הציגה במשך עשרות שנים את יפי ישראל ואת חדות הריקוד בפני אנשים מרחבי העולם, והובילה סיורי ריקוד לאורכה ולרוחבה של הארץ יחד עם אחותה מדריכת הטיולים, **רונית מנדל שקד**. המשתתפים היו מבליים בימים בסיורים, בעוד רונית מספרת להם על התרבות וההיסטוריה המדהימים של ישראל, ובלילות רוקדים בהרקדות המקומיות. אני זוכרת היטב שלמדתי את "ארצי" זמן קצר לפני הקורס הראשון שלי בישראל, בהתפרצות של ציפייה וחוסר אמון שאני הולכת לרקוד על האדמה שהריקוד הזה מספר עליה.

מעגל הרקדנים, פסל עם נר

מלאכים רוקדים

איזו דרך טובה יותר לכבד את החלק הזה במורשתה של רותי מאשר במסע ריקודים וירטואלי בישראל?! אחרי חודשים של סגר עבור כל כך הרבה מאיתנו, רציתי לתת למשתתפים הרגשה של נסיעה, גם אם באופן וירטואלי. רציתי שנתפעל, שוב, מהמקומות שהריקודים האלה מוקדשים להם, ורציתי למקם את הריקודים בהקשר ההיסטורי, התרבותי והגיאוגרפי שלהם - הארץ שבה הם נטועים.

כשסיירתי בישראל עם רותי, רקדנו בכל מקום שהלכנו - החל מהרגע שהתחלנו לשיר ולרקוד באופן ספונטני את "לא אהבתי די" על האספלט ליד המטוס, למבטיהם המשועשעים של אנשי שדה התעופה. רקדנו "כנרת" על סירה באגם הכנרת, ו"ים המלח" על חוף ים המלח, בבגדי ים מכוסים בבז.

בעזרת אלבומי התמונות שיצרתי עבור רותי במהלך השנים, ארגנתי את התמונות הללו מצפון לדרום, יחד עם מפת ריקוד ראשונית. עקבנו אחר סיבובי הסיכות על המפה בכבישי הגולן עם הצעדים המתפתלים של "שם הרי גולן", והסיפור הטראגי של גמלא עם הקול והכוריאוגרפיה המרתקים של מושיקו.

לוגו - כרמיאל ארה"ב
וירטואלי

ריקודים ותמונות מתחלפות, רקדנו דרומה עם "אור וירושלים" ו"צל מדבר". תוך כדי חציית ישראל, קפצנו בו-זמנית הלוך ושוב בין קנדה לארה"ב כפי שעשינו במהלך מפגש המחווה - מג'ואנה בלקוולדר בוונקובר, קולומביה הבריטית, אלי בטורונטו, אונטריו, ושאר הצוות בשארלוט, צפון קרולינה: ג'וזף סימפקינס, שרה לאמב, דבי בייטמן ורבקה קונסטנטין, כולם מתחלפים בהנחיית ריקודים, שברבים מהם תמיד סמכנו על רותי שתוביל. הג'אגלינג בין המצגות, שקופיות, מוסיקה ואתרים היה מאתגר, אבל הצלחנו מבלי שהאוטובוס הוירטואלי התקלקל, וסיימנו את הסיור באילת לשבחיהם של חברינו לנסיעה.

כפי ששרה ניסחה זאת בצורה כה נאותה, "עבור מישהו עם רגליים קטנות כל כך, רותי בהחלט השאירה נעליים די גדולות למילוי". למרות זאת, באותו רגע, ידענו שהיא הייתה מחייכת, מוחאת כפיים ורוקדת משמחה!

משימת חייה של רותי הייתה להביא רקדנים חדשים למעגל. לכן הקמתי קרן מלגות על שמה כדי לעזור לרקדנים להגיע למחנה, שאותו השנה אנו מתכננים לקיים בצורה פיזית כמו שיינו רגילים תמיד.

אתם יכולים לתרום כדי לשמור על חלומה של רותי בחיים ולצפות בסרטון המנציח את רוחה המדהימה בכתובת: <https://www.lirkodforever.org/memorial>

כפי ששרה ניסחה זאת בצורה כה נאותה, "עבור מישהו עם רגליים קטנות כל כך, רותי בהחלט השאירה נעליים די גדולות למילוי". למרות זאת, באותו רגע, ידענו שהיא הייתה מחייכת, מוחאת כפיים ורוקדת משמחה!

דוד בן אשר
צילום: דוד בן אשר

ליאורה נישלי

ספרים רבותי ספרים...

"מילים שבלב"

ספר השירים של ליאורה נישלי

הנה ככה זה כשהמילים שבלב מתערבלות עם המילים שברגליים. המילים שבלב נכתבות על גבי הנייר בעוד המילים ברגליים נכתבות על פרקט הריקודים. הערבוב הזה, או נכון יותר לומר השלמות הזאת, מוצאים את ביטויים כאשר המילים - אלו, וגם אלו, נחלתם של אותו אדם, אותה אישה בסיפור שלנו: **ליאורה סולומון נישלי**, גם מדריכה מוסמכת, גם כותבת שירים, תופעה מרנינה ומעוררת השראה.

תושבת בורגתה בעמק חפר, בצבא שרתה בחיל האוויר בתל נוף. בוגרת סמינר הקיבוצים כמורה בכירה באנגלית, תואר B.E.D. לפני 7 שנים סיימה את קורס מדריכי ריקודי עם בחיפה אצל **ליאור כהן ויואב סידי**. הוקדת מגיל 10 ואף השתתפה בלהקה מקומית. כיום בעלת חוג נשים בגאולי תימן ושותפה כמדריכה עוזרת בחוג של **נורית גרינפלד** ברעננה. המרקמים של ליאורה בחוג הריקודים של נורית, בימי החורף הקרים, כמוהם כשיר אהבה ענוג לנפש חפצה.

והשירים, ליאורה, כערך מוסף לריקודים אצלך?

תמיד כתבתי שירים למגרה. זה בא לי במכה, בלי לחשוב במכוון. בא ואני כותבת. וזה על המשפחה, חיים אישיים, חוויות ומראות, בע"ח, אירועים, טבע, עונות השנה, שמש, ים, זיכרונות, אהבות, הכל. השירים בספר הם מתקופות שונות לאורך חיי.

ועכשיו הספר, מה זה עושה לך?

זה חלום שהתגשם. הוצאת ספר שירים זה פרויקט לא קטן, מכל הבחינות. גם בחירת השירים מתוך הרבים שבמגרה, גם ההתקשרות עם הוצאה לאור, ההשקעה הכספית, והוספת המימד המוזיקלי בבחינת ערך מוסף עצום לכתיבה המילולית.

יצרתי קשר עם הוצאת "אולפני שיר" שהוציאה לי את הספר. הם גם הלחינו וביצעו את השירים המולחנים וכך יצא משהו מושלם, אולי כמו ריקוד עם בו יש מילים, מוזיקה וצעדים תואמים. בספר מרוכזים 48 שירים מהם 11 מולחנים ומבוצעים ע"י אנשי האולפן. רובי ראובני ושחר זיו עבדו איתי על ההלחנה והביצועים המדהימים. על-יד כל שיר מולחן מוטבע ברקוד המאפשר שמיעת השיר תוך מעקב אחר המילים, להנאה שלמה.

ברכות לליאורה ליצירה ההוליסטית הפיוטית המיוחדת הזאת.

שני שירים מתוך הספר:

לפעמים

לפעמים - כשהכל נראה עמום
לפעמים - שהדרך אינה מובילה למאום
לפעמים - אתה מרגיש שהכל עליך סוגר
לפעמים - כשהכל סביבך בוער
לפעמים - כשאתה רוצה פשוט להיעלם
לפעמים - כשאתה חושב שאולי אני חולם
לפעמים - צריך לקחת צעד לאחור
לפעמים - צריך כך פשוט לעצור
לפעמים - צריך לתת לזמן את שלו
לפעמים - לתת לו, לזמן, לנתב את דרכו.

בוקר אור

בוקר אור
יום צחור
שמש מעל,
מסביב הטל.
עולם פוקח עיניו
יום חדש מעליו
פוגש אדם מיוחד
לרגע אחד.
אדם שינה חיו
נותן אור ליומו
מגשים את חלומו.

**"יצרתי קשר
עם הוצאת
"אולפני שיר"
שהוציאה לי את
הספר. הם גם
הלחינו וביצעו
את השירים
המולחנים וכך
יצא משהו
מושלם"**

ריקוד החודש

ציפור זהב

מיכאל ברזלי

מיכאל ברזלי, בן 33, גר באור עקיבא, אבא של דניאל בת ה-4. התחיל לרקוד בגיל 8 אצל **איציק בן עמי** בקרית חיים, בעקבות אמו שהייתה רוקדת.

כילד רקד גם אצל **דדה לוסקי**, **יוסי פרץ** ו**חנן דדון**. כבר בגיל 13 התחיל ללמוד כיצד לערוך מוסיקה בכלל ועבור ריקודים בפרט, בעידודו והדרכתו של דדה לוסקי. עם השנים המשיך לרקוד, במקביל ללימודים בתיכון, שירותו הצבאי, וגם במקביל ללימודיו האקדמיים. במהלך שירותו הצבאי החליף מרקידים בהרקדות שונות, ולאחר מכן בשנת 2010 התנסה לראשונה במקצוע במשך כשנה - כשעבד עם **אלעד פרל** בהרקדה בטכניון בחיפה. מאוחר יותר יצא לו לשתף פעולה עם מרקידים ידועים נוספים כמו **ירון כרמל**, **אוהד אטיה** ואחרים. כרוקד אהב מאז ומתמיד את האתגר בריקודי העם, תמיד רצה ללמוד עוד ריקודים ועוד סגנונות. גם היום, בכל הזדמנות שישנה, נוסע מיכאל למרתונים והרקדות שונות כדי לרקוד מגוון רחב של ריקודים. את הריקוד הראשון שלו חיבר בשנת 2015, לשיר "אמא" של **ניסים סרוסי** במקור ובחידושו של **הראל מויאל**. הריקוד נקרא "אמא שלי".

בקיץ 2015, ביוזמתם ותמיכתם של שני חבריו **חן שפורן** ו**אוהד אטיה**, נסע בפעם הראשונה ללמד ריקודים שלו ושל אחרים במחנה גוונים שבארה"ב, שם לימד את הריקוד "לה טרומפטה", למוסיקת חצוצרה של החצוצרן הישראלי **אריק דוידוב**. מאז חיבר עוד מספר רב של ריקודים אותם רוקדים בארץ ובעולם ותוכלו לראותם כאן הריקוד האחרון שנלמד בארץ ובעולם הוא ציפור זהב - לחן וביצוע מחודש של **איה כורם**, למילותיו של **חיים נחמן ביאליק** בשירו הקלאסי "בין נהר פרת ונהר חידקל".

על הריקוד הוא מספר:

את השיר "ציפור זהב" שמעתי לראשונה, ממש במקרה, באפליקציית ספוטיפיי. כבר בשמיעה הראשונה הרגשתי צמרמורת ומאוד אהבתי את המילים, הלחן והביצוע המרגש של איה כורם. התרגשתי לגלות שהמילים הן של חיים נחמן ביאליק. איך שהגעתי הביתה, סיפרתי בהתלהבות לבת זוגי **מיכל שמשי**, שאני רוצה לחבר ריקוד לשיר של חיים נחמן ביאליק. ידעתי שהיא, שעושה דוקטורט בנושא שירה עברית, תתלהב כמוני מהאפשרות הזו.

כרוקד [מיכאל] אהב מאז ומתמיד את האתגר בריקודי העם, תמיד רצה ללמוד עוד ריקודים ועוד סגנונות. גם היום, בכל הזדמנות שישנה, נוסע מיכאל למרתונים והרקדות שונות כדי לרקוד מגוון רחב של ריקודים.

את השיר "ציפור זהב" שמעתי
באפליקציית ספוטיפיי בפעם
הראשונה, ממש במקרה. כבר
בשמיעה הראשונה הרגשתי
צמרמורת ומאוד אהבתי את
המילים, הלחן והביצוע המרגש
של איה כורם.

כבר בשמיעה הראשונה של השיר עברו לי בראש הצעדים, והם היו כמעט כמו הריקוד אותו אנו רוקדים היום. למרות שמקצב השיר הוא שש שמיניות, בחרתי קצב שונה ומשתנה לצעדי הריקוד, מתוך חיבור לדינמיקה ולהתפתחות של השיר.

השיר עוסק באישה השולחת ציפור זהובה למצוא את אהובה. השיר בעיניי מייצג גם תקווה ודבקות במטרה, אך גם נאיביות מסוימת שיש ברומנטיקה, תוך שימוש במטאפורות רבות.

צעדים רבים בשיר מבטאים את המילים שבו. כך למשל במילים "אמרי לו הגן פורח, נעול הוא ואין פותח", תנועות הידיים סוגרות, ואז פותחות ומזמינות.

גם בתחילת הפזמון יד ימין מונפת לבדה, אחר כך יד שמאל ולבסוף שתיהן. זה מתחבר לדימוי של הציפור שעפה כדי לתפוס את האהוב ולהביא אותו חזרה.

בסיום הפזמון המילים הן "ומתחת לבנת בשרי, נשרף מדי לילה כרי". משפט שמתאר את הייאוש של הדוברת. בקטע זה הידיים יורדות נמוך, דווקא לאחר ה"עלייה" של הציפור.

כמו כל ריקוד שהוצאתי, גם כאן אני מתמלא בגאווה לראות את כל הארץ והעולם רוקדים את התנועות שהמצאתי במוחי. זה כבוד גדול שקשה לתאר אותו במילים, להיות חלק מהעשייה בתחום כה קרוב וחשוב לי.

את הריקוד תוכלו לראות כאן: <https://bit.ly/3xkVH84>

13-14 בהתקדמות על ק"מ: שיכול בשמאל תוך

הושטת יד שמאל לפנים. שיכול בימין, תוך

הושטת יד ימין לפנים.

15-16 צעדה תימנית לאחור בשמאל.

חלק ב': הפנים נכ"ש על ק"מ

1-2 שיכול חילוף בימין שמאלה כלפי מ"מ.

3 שיכול בימין לפני שמאל כלפי מ"מ והנפת

שמאל שמאלה בקשת.

4-6 כמו 1-3 החל בשמאל כלפי ח"מ. בסיום פונים

שמאלה והפנים למ"מ.

7-8 שיכול בימין לפני שמאל תוך כפיפת גוו ושיכול

הידיים מלפנים (1/8); שמאל במקום מאחור

(2/8); ימין לאחור (1/8); שמאל לפנים (2/8).

9-10 שלושה צעדים למ"מ החל בימין תוך סיבוב

הזרועות קדימה-למעלה-לאחור, ושוב למעלה.

11-12 ההעברת משקל לשמאל שמאלה (2/8); חזרה

לימין (1/8); כפיפה בשמאל לפנים (2/8); ימין

לאחור (1/8).

ציפור זהב

משקל: 6/8 (בריטום כל מספר מייצג 3/8). יש צעדים

באורך של 1/8 אחרים באורך 2/8 ואחרים - 3/8 (ואז

מורגשת "שהייה").

צורה: מעגל

מבנה הריקוד: בית אחד, 3 חלקים

חלק א': הפנים נכ"ש על ק"מ

1-2 צעדת חילוף החל בימין.

3-4 שיכול בשמאל; שיכול בימין תוך פניה שמאלה

(הפנים למ"מ).

5-6 הפנים למ"מ: צעדה תימנית לאחור בשמאל

תוך הרמת ידיים לגובה הכתפיים והתקדמות

קלה כלפי מ"מ.

7-8 כמו 5-6 החל בימין ותוך הרמת הידיים למעלה.

9-10 שמאל לאחור; פתיחה בימין ימינה אל ק"מ;

שיכול בשמאל לפני ימין; שהייה.

11-12 סיבוב ימינה על ק"מ בשלושה צעדים החל

בימין.

7-8 שלושה צעדים למ"מ החל בשמאל בקצב "צעדת חילוף".
 9-10 כמו "צעדה תימנית" לאחור בנסיגה אל ק"מ תוך פנייה קלה ימינה ותוך שיכול הזרועות לפני.
 11-12 כמו 9-10 החל בשמאל, כשממשיכים את הנסיגה לאחור אל ק"מ.
 13-14 העברת משקל על ק"מ לימין ימינה; לשמאל שמאלה תוך פנייה שמאלה; שיכול בימין לפני שמאל שמאלה על ק"מ תוך השלמת 3/4 סיבוב שמאלה על רגל ימין עם התרוממות קלה.
 15-18 הפנים נכ"ש: צעדת כפיפה לאחור בשמאל; שיכול חילוף בשמאל ימינה; שיכול בשמאל; 29-36 הפנים נכ"ש: צעדת כפיפה לאחור בשמאל; שיכול חילוף בשמאל ימינה; שיכול בשמאל.
 בפעם השנייה של הריקוד, חלק ג' חוזר פעמיים ואז שוב חלק א' 1-16 ומסיימים בהרמת יד שמאל לפני.

13-14 שמאל לאחור; ימין לאחור. הידיים מלוות כשהן אחוזות מלפנים.
 15-16 כמו "צעדה תימנית" בשמאל.
 17-18 העברת משקל לימין; חזרה לשמאל כשיד ימין מלווה בתנועה מעגלית למעלה-ימינה-אל הגוף; סגירת ימין על יד שמאל.
 חלק א' ובי חוזרים פעמיים בסבב הראשון של הריקוד.

חלק ג': הפנים נכ"ש על ק"מ

1-2 שלושה צעדים נכ"ש, על ק"מ החל בימין. בצעד השלישי פניית ציר ימינה הכל תוך תנועה סיבובית של יד ימין בסיבוב וחצי מלמטה למעלה ובסוף הרמתה למעלה.
 3-4 שמאל לאחור תוך פניה ימינה (ממשיכים את הסיבוב ימינה על ק"מ); פתיחה בימין ימינה; שיכול בשמאל לפני ימין תוך התרוממות על שמאל והרמת יד שמאל למעלה.
 5-6 ימין לאחור על ק"מ; פתיחת שמאל שמאלה תוך פניה שמאלה (הפנים למ"מ); שיכול בימין לפני שמאל תוך סיבוב ציר על ימין שמאלה.

השיר עוסק באישה השולחת ציפור זהובה למצוא את אהובה. השיר בעיניי מייצג גם תקווה ודבקות במטרה, אך גם נאיביות מסוימת, שיש ברומנטיקה, תוך שימוש במטאפורות רבות.

ציפור זהב

מילים: חיים נחמן ביאליק
 לחן: איה כורם
 שירה: איה כורם

מיכאל בקמפ בתנועה באילת

בין נהר פרת לנהר חידקל, על ההר מתמר דקל
 ובדקל, בין עפאיו, תשכון לה דוכיפת זהב
 ציפור זהב, עופי, חוגי, צאי ובקשי לי בן זוגי
 ובאשר תמצאיהו, כפתי אותו והביאיהו.
 אך אין לך חוט השני, דברי שלום אל חתני
 מה תגידי לו, הגידי - נפשי יוצאת אל ידי
 אמרי לו - הגן פורח, נעול הוא ואין פותח
 רימון פז שם יש בין עליו, אך אין מי שיברך עליו
 ועוד תגידי לו - מיטתי, אשחה לילה בדמעתי
 ומתחת לבנת בשרי נשרף מדי לילה כרי
 ואם ימאן, שמעי רזי, הכל מוכן בארגזי
 שש ומשי ובמלתחתי עשרים כותונת רקמת מחטי
 ובמחבואה, זהב רקומה, כבר מחכה ההינומה
 נדני משולש, נכונה אני ולמה אחרו פעמי חתני
 ועוד תגידי לו - מיטתי, אשחה לילה בדמעתי
 ומתחת לבנת בשרי נשרף מדי לילה כרי

חוויות בעין המצלמה

"לרקוד זה לחיות"

האירוע השנתי הראשון לזכרו של יונתן כרמון ז"ל
1.4.22 כ"ט באדר ב' תשפ"ב - כפר הנוער עיינות-נעמת

צילומים: מאיה פיינהולץ קליין

מירי שחף

בתחילת שנות ה-70' ביים גם מחזות זמר מהווי הארץ שזכו להצלחה מסחררת. בשנת 1988 יזם את "פסטיבל מחול כרמיאל", שהפך למוקד משיכה המוני והיה מנהלו האמנותי במשך תריסר שנים. הפסטיבל התבסס על המחול העממי, אך שילב מופעי ריקוד של בלט מודרני, קלאסי, ג'אז, אתני ועוד. בשנות ה-90' הקים את "עמותת כרמון", במטרה לעודד כישרונות מהשכונות ומעירות פיתוח ולהכשיר דור של כוריאוגרפים צעירים.

כיוון שיונתן התרפק תמיד על תקופת חייו בעיינות וייחס לה חשיבות רבה, הוחלט לקיים ארוע לזכרו בכפר הנוער עיינות-נעמת, בשאיפה שארוע זה יהפוך למסורת ואבן שואבת לכל מוקירי המחול הישראלי ותישקל בעתיד הקמת מגמת מחול על שמו לתלמידי הכפר.

בארוע, שנפתח במפגש מרגש של רקדני להקות כרמון לדורותיהם ומוקירי זכרו, המשיך בהרקדה, ולאחריה הוסר הלוט מעל השלט "המבואה על שם יונתן כרמון". מבואת אולם התרבות בעיינות נקראת מעתה על שמו של יונתן, כשקירות המבואה עוטרו בתערוכת קבע של תמונות מרהיבות משנות יצירתו של יונתן, כמו גם תלבושות מחול.

סיפורו של יונתן כרמון, שולב במופע מרגש ומרהיב על הבמה בו לקחו חלק בוגרי להקות כרמון: להקת הורה אפרוחים ירושלים, רקדני להקות כרמון בעבר, הזמרים: **אילנית ויזהר כהן** בשירים מהרפרטואר שהיה במופעים. **רפי גינת** הנחה.

זהו האירוע הראשון שיהפוך למסורת מדי שנה בכפר הנוער עיינות.

ב-6.2.2022 מלאו שנתיים להליכתו של הרקדן והכוריאוגרף, יזם פסטיבל כרמיאל למחול - **יונתן כרמון** ז"ל. יונתן כרמון היה מהדמויות המובילות של עולם המחול הישראלי ושגריר התרבות הישראלית ברחבי העולם. חייו, חזונו ויצירתו שזורים בהתיישבות העובדת, בפלמ"ח, בעליות השונות ומושפעים מהתנ"ך והמסורת היהודית, מהווי הארץ, נופיה, צלילה ותושביה. בעיצוב המחול הישראלי לבמה, הפך את הריקוד הארץ ישראלי מז'אנר עממי לאמנות מקצועית וסוחפת. הוא גידל דורות של רקדנים וכוריאוגרפים, עבד בשיתוף פעולה עם מוסיקאים ישראלים ואמנים רבים.

כרמון נולד **כיונל קלמן**, ברומניה, בשנת 1931. בגיל בר המצווה נלקחו הוריו למחנות עבודה ואילו הוא עלה לבדו לארץ בעזרת "עליית הנוער" והגיע אל משק הפועלות תל אביב, שם גילה גם את עולם הריקוד אצל **גרטרוד קראוס ומיה ארבטובה**. בשנת 1946 עבר לביה"ס החקלאי עיינות והתמחה בעבודה ברפת. במקביל המשיך בלימודי הריקוד והחל לעצב ריקודים לטקסים וחגים בביה"ס. מאז נקשר בכל נימי נפשו אל אדמת הארץ וניצני התקופה באו לידי ביטוי בכל יצירותיו.

גם במהלך שירותו הצבאי כתותחן, המשיך לרקוד ולהופיע. לאחר שירותו, הוזמן לביים ולנהל אומנותית חגי טבע וטקסים בהתיישבות העובדת. מאמצע שנות ה-50' הקים להקות מחול וביניהן את "להקת כרמון". להקת זו הפכה למותג תרבות ישראלי אשר עד סוף שנות ה-80' סחף את הקהל באולמות היוקרה של ברודוויי ואולימפיה בפריז.

רינה מאיר וענבר שתי דורות - רקדניות עבר של יונתן כרמון

בני נוער מכפר הנוער עיינות

תרצה הודס - אושיית המחול הישראלי ומאחוריה: חני, יוני, אמירה, צלילה וחברה נוספת - רקדניות עבר בלהקת כרמון

חוויות בעין המצלמה

רקדני העבר של להקת כרמון, אורחים, ובני נוער מכפר הנוער "עינות" בהרקדה משותפת

להקת כרמון - רקדני הלהקה האחרונה 2007

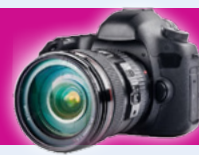
להקת הסטודנטים תל אביב על רקע תמונתו של יונתן

בהרקדה

חוויות בעין המצלמה

שלמה ממן הכוריאוגרף הלאומי
ומשה תלם זקן המרקידים

ריקודי שורות

לוסי ממן
ושלמה ממן
בריקוד "ימין
ושמאל"

רקדני הורה
אפרוחים
ירושלים
בריקוד
"השתובבות"
של יונתן
כרמון

יזהר כהן בהופעה

ריקודי מעגלים

פרויקט

גיוס המונים

תומכים

יש לנו תרבות נפלאה של ריקודי עם
ועלינו לתעד ולשמר אותה
הצטרפו לתומכים בתיעוד ושימור:
99 ש"ח בלבד לשנה
כי אין לנו מימון אחר...

גיוס המונים
(לאחר הרשמה לאתר):
<https://bit.ly/3a5e9oY>

אתרי אינטרנט

הרשמה לאתר:
<https://bit.ly/3N4Yuln>

"רוקדים-נרקודה":
magazines.rokdim.co.il

- 109 גיליונות ב-25 שנים
- אלפי כתבות צבע, מסמכים
- היסטוריים, דעות ואירועים

ירון מישר: 052-5620447

"רוקדים":
rokdim.co.il

- 6000 צילומי הדרכות ריקודים
- חיפוש ריקודים מתקדם
- לוח הרקדות בארץ ובחו"ל
- לוח מדריכים בארץ ובחו"ל